

LUUNJA VALLA ARENGUKAVA 2015 - 2022

SISUKORD

EESSÕNA	5
1. SISSEJUHATUS	5
1.1. Arengukava koostamise eesmärgid	5
1.2. Arengukava koostamise lähtealused ja põhimõtted	6
2. VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	6
2.1. Asukoht	6
2.2. Ajalooline kujunemine	6
2.3. Looduskeskkond	7
2.4. Rahvastik, asustus ja keskused	8
3. ARENGUKAVA EESMÄRGID JA ARENGUVISIOON	8
3.1. Üldised strateegilised eesmärgid	9
3.2. Visioon 2022	9
3.3. Missioon	9
4. PLANEERIMINE JA EBITUSTEGEVUS	9
4.1. Ülevaade olukorrast	9
4.2. Eesmärgid	10
4.3. Tegevused	11
5. KESKKONNAKAITSE	11
5.1. Ülevaade olukorrast	11
5.2. Eesmärgid	12
5.3. Tegevused	13
6. MAJANDUS	13
6.1. Energia ja soojamajandus	13
6.1.1. Ülevaade olukorrast	13
6.1.2. Eesmärgid	14
6.1.3. Tegevused	14
6.2. Veevarustus ja kanalisatsioon	14
6.2.1. Ülevaade olukorrast	14
6.2.2. Eesmärgid	14
6.2.3. Tegevused	14
6.3. Teed ja transport	15
6.3.1. Ülevaade olukorrast	15
6.3.2. Eesmärgid	15
6.3.3. Tegevused	15
6.4. Elamu- ja kommunaalmajandus	16
6.4.1. Ülevaade olukorrast	16
6.4.2. Eesmärgid	16
6.4.3. Tegevused	16
6.5. Haljastus ja heakord	17
6.5.1. Ülevaade olukorrast	17
6.5.2. Eesmärgid	17
6.5.3. Tegevused	17

7.	ETTEVÕTLUS	17
7.1.	Ülevaade olukorrast	17
7.2.	Eesmärgid	18
7.3.	Tegevused	18
8.	TURISM JA PUHKEMAJANDUS	19
8.1.	Ülevaade olukorrast	19
8.2.	Eesmärgid	20
8.3.	Tegevused	20
9.	HARIDUS	21
9.1.	Ülevaade olukorrast	21
9.2.	Eesmärgid	23
9.3.	Tegevused	24
10.	KULTUUR	24
10.1.	Ülevaade olukorrast	24
10.2.	Eesmärgid	25
10.3.	Tegevused	25
11.	SPORT	26
11.1.	Ülevaade olukorrast	26
11.2.	Eesmärgid	27
11.3.	Tegevused	27
12.	NOORSOOTÕ	27
12.1.	Ülevaade olukorrast	27
12.2.	Eesmärgid	28
12.3.	Tegevused	28
13.	SOTSIAALHOOLEKANNE JA TERVISHOID	29
13.1.	Ülevaade olukorrast	29
13.2.	Eesmärgid	30
13.3.	Tegevused	30
14.	KÜLALIHKUMINE, MITTETULUNDUSSEKTOR, KOHALIK OMAALGATUS	31
14.1.	Ülevaade olukorrast	31
14.2.	Eesmärgid	32
14.3.	Tegevused	32
15.	VALLA JUHTIMINE	32
15.1.	Ülevaade olukorrast	32
15.2.	Eesmärgid	33
15.3.	Tegevused	33
16.	MAINEKIJUNDUS JA SUHTEKORRALDUS	34
16.1.	Ülevaade olukorrast	34
16.2.	Eesmärgid	34
16.3.	Tegevused	34
17.	FINANTSSEISUND JA EELARVE	35
17.1.	Ülevaade olukorrast	35
17.2.	Eesmärgid	36

17.3.	Tegevused	36
18.	ARENGUKAVA ELLUVIIMINE	36
18.1.	Rahastamine	36
18.2.	Arengukava täiendamine ja muutmine	37
19.	TULUDE PROGNOOS	37
20.	TEGEVUSKAVA	41
20.1.	Rahastatakse vallaeelarvest	41
20.2.	Rahastatakse eelkõige eelarvevälistest vahenditest vallapoolse kaasfinantseeringu abil, võimalusel vallaeelarvest	42
20.3.	Rahastatakse üksnes eelarveväliste vahendite saamisel, kaasfinantseeritakse vallaeelarvest	44
20.4.	Rahastatakse vallaeelarve välistest vahenditest, ilma valla kaasfinantseeringuta	45
21.	LISAD	46
	LISA 1. ELANIKE ARV	46

EESSÕNA

Luunja valla ning lähipiirkonna jätkuvalt suhteliselt kiire areng on omavalitsusele positiivseks väljakutseks.

Tulenevalt asukohast maakonnakeskuse Tartu vahetus läheduses ja Emajõe kaldal omab Luunja vald märkimisväärseid arengueeldusi, mille realiseerimine on omavalitsuse kätes. Peame kavandama oma arengut eesmärgipäraselt, läbimõeldult ja terviklikult, tagamaks avalike teenuste jätkuvat kättesaadavust ja kvaliteedi paranemist.

Arengu teadlik ja sihipärane juhtimine eeldab korraliku arengudokumendi olemasolu. Inimeste kasvav nõudlikkus ja maailmas toimuvad muutused eeldavad kohanemist ka omavalitsuselt, nõudes elanike ootuste täitmist ning üha keerukamate valikute ja otsuste tegemist.

Arengu üheks põhiküsimuseks saab omavalitsuse võime olla piisavalt paindlik, innovaatiline ja koostööaldis erinevate partneritega.

Vastamaks kaasaja nõuetele ning suutmaks rahuldada üha kasvava ja nooreneva elanikkonna ootusi on möödapääsmatu omada selget tulevikuvisioni ning arengut pika aja peale ette planeerida. Samuti on vajalik valla ja piirkonna arengueelduste ning edutegurite maksimaalne ärakasutamine.

Arengukava ei saa kunagi lõplikult valmis, olles pidevas uuenemises ja täienemises.

Dünaamiline arengu planeerimine, sihtide seadmine ja tegutsemine kavandatu elluviimisel on eelduseks, et suudame parandada elanike elukvaliteeti, tõsta valla mainet ja tuua piirkonda uusi investeringuid. Tänapäevaste unistuste homme teostumine on eelkõige meie endi kätes.

Edu soovides

Aare Anderson
vallavanem

1. SISSEJUHATUS

1.1. Arengukava koostamise eesmärgid

Arengukava koostamise eesmärgiks on valla tasakaalustatud arengu tagamine sihipärase planeerimise ja suunamise kaudu ning konkreetsete tegevuste kavandamine arengueesmärkide saavutamiseks.

Valla arengukava on omavalitsuse juhtimise peamine alusdokument, mille eesmärgiks on valla kui terviku arengu kujundamine, võttes aluseks ühiskondliku kokkuleppe alusel määratletud arengueesmärgid ja nende elluviimiseks vajalikke tegevusi.

Arengukava annab ülevaate tegevusvaldkondade hetkeolukorrast ning arenguvajadustest, määratleb edasise arengu põhieesmärgid ja prioriteedid ning loob raamistiku valla arengu stabiilsele ja järjepidevale koordineerimisele.

Valla arengukava on aluseks valdkondlike arengukavade ning valla asutuste arengukavade koostamisele. Samuti on arengukava üheks aluseks investeringuvahendite taotlemisel

erinevatest allikatest, rahaliste kohustuste võtmisel vallale, samuti ning iga-aastaste vallaeelarvete koostamisel.

1.2. Arengukava koostamise lähtealused ja põhimõtted

Luunja valla senine arengukava jõustus 2010.a. ning hõlmab aastaid 2011-2017.

Arengukavasse on selle aja jooksul sisse viidud vähesel määral täiendusi ja muudatusi.

Arendus- ja planeerimistegevus on pidev protsess, seepärast vajab arengukava regulaarset uuendamist.

Arengukava koostamise üheks lähtealuseks on kohaliku omavalitsuse haldusalas olevate valdkondade praegune olukord ning võimalikud tulevikusuundumused. Iga valdkonna juures on toodud arengueesmärgid.

Tegevuskava sisaldab konkreetseid tegevusi, mis on jaotatud rahastamisallikate põhiselt. Osad eesmärgid ja tegevused hõlmavad pikemat perioodi, väljudes käesoleva arengukava ajalistest raamidest. Paljud tegevused kujutavad endast pidevat protsessi, mille puhul ei ole võimalik fikseerida lõpptähtaega.

Arengukava projekt vaadatakse valdkondade põhiselt läbi volikogu komisjonide poolt, samuti volikogu poolt moodustatud ajutisele arengukava komisjonile.

Avalikuks aruteluks esitatakse arengukava projekt pärast I lugemist volikogus.

Arengukava koostamisel on muuhulgas lähtutud kohalikku omavalitsust puudutavatest seadustest, valla põhimäärusest ning riigi ja maakonna arengut kujundavatest strateegilistest dokumentidest.

Käesoleva arengukava üheks aluspõhimõtteks on muutuste saavutamine eelkõige pakutavate teenuste kvaliteedis. See tähendab muuhulgas ka võimalikult vähete ressursidega maksimaalsete tulemuste saavutamist.

Olulisteks põhimõteteks on ka arengukava elluviidavus, vastavus eelarve rahalistele võimalustele, suunatus valla pikaajalisele, stabiilsele ja tasakaalustatud arengule ning maksimaalne arvestamine erinevate valdkondade ja valla kui terviku arenguvajadustega. Pidevalt toimivate tegevuste puhul saab arengukava täitmist hinnata konkreetsete kriteeriumite põhjal konkreetsel ajahetkel.

2. VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

2.1. Asukoht

Luunja valla asukoht on logistiliselt soodne, olles Lõuna-Eesti suurima linna ning maakonnakeskuse Tartu vahetus läheduses. Lõuna poolt piirneb Luunja vald Suur-Emajõega - täies ulatuses laevatatava veeteega, mis on oluliseks eelduseks turismi arendamisel.

Teisel pool Emajõge on Luunja valla naabriks Mäksa vald, ühine piir on ka Tartu linna, Vara valla ning Tartu ja Haaslava vallaga.

2.2. Ajalooline kujunemine

Keskajal kujunesid praeguse Luunja valla territooriumil mõisavaldused, millest suurimateks olid Luunja ja Kavastu mõisad, lisaks väiksemad Kabina, Pilka, Põvvatu, Sirgu, Vanamõisa, Veibri mõisad.

Muinasajal oli osa praeguse Luunja valla aladest ajaloolise muinaskihelkonna Jogentagana koosseisus. Hiljem kuulus suur osa nüüdse Luunja valla territooriumist mitme sajandi vältel Tartu-Maarja kihelkonna koosseisu.

Eesti Vabariigi ajal 1918-1940 toimunud kohalike omavalitsuste süsteem oli põhijoontelt sarnane praegusega, kuid omavalitsuste ülesannete ring ja ressurside maht olid praegusest oluliselt väiksemad ning omavalitsusüksuste piirid ja jaotus erinesid nüüdsetest.

Nõukogude ajal tegutses valla praegusel territooriumil haldusorganina Luunja külanõukogu, majandusüksustena aga rida ühismajandeid, mis aja jooksul liideti kaheks suuremaks majandiks - Luunja sovhoosiks ja Emajõe kolhoosiks.

Luunja tuntusele pandi alus Luunja sovhoosi lõpuaastatel, kui majandusolud paranesid.

Tollastes tingimustes hästiarenenud majand rajas heakorrastatud keskasula, kuhu kuulusid osaliselt renoveeritud mõisaaegsed tootmishooned, kultuurikeskus, sotsiaalobjektid.

Korrastati mõisaparki, rajati roosiaed. Pandi alus hobuste pidamise ja ratsaspordi traditsioonidele. Lohkvasse ehitati kasvuhoonete kompleks ja selle tarbeks katlamaja.

Majandis kasvatati köögivilja ja roose, mida müüdi üle kogu Eesti ja kaugemalgi.

Eesti Vabariigi taasiseseisvumisega taastati omavalitsuste staatus. Luunjale omistati vallaõigused 16.05.1991. Nüüdsest sai kohaliku elu valdkondade eest vastutamine valla ülesandeks. Majandiaegsed tootmisüksused erastati erinevate omanike poolt. Anne aiandi baasil loodud aktsiaselts Grüne Fee Eesti arenes kiiresti, tema kaubamärk on tänaseks kogu Eestis hästi tuntud.

Rahvusvaheline kantrifestival Luunja Suvekantri oli 1990-il Eesti tuntumate suviste vabaõhuürituste hulgas.

Kavastus taasavati 1999. a. pikkade traditsioonidega parveliiklus, mis oli saanud alguse juba 1899.a.

Ratsutamistraditsiooni on jätkanud ja edasi arendanud Urmas Saksa Oja talu ja Luunja Ratsakool ning OÜ Talliteenused.

1990-il ning 2000-il on valla territooriumil välja ehitatud mitmeid uusi suure tootmismahuga ettevõtteid: AS Palmako, Fortum Tartu soojuse ja elektri koostootmisjaam (2009, investeringumaht ca 1,3 miljardit krooni), OÜ Greif uus trükikoda (2009). Luunja valda on oma tootmise toonud mööblitootja AS Tarmeko.

Rajatud on rida uusi elurajoone, eeskätt Tartu linna vahetus läheduses. Valla elanikkond on kiiresti kasvanud ja noorenenud.

2.3. Looduskeskkond

Luunja vald asub Tartumaa idaosas Suure Emajõe vasakul kaldal, ulatudes üle 30 km pikkuse suhteliselt kitsa ribana Tartu linna piirilt Emajõe Suursoo aladele. Luunja valla pindala on 134 km², mis moodustab 4,4 % Tartumaa ja 0,3 % Eesti pindalast. Valla lõunapiiriks on Suur-Emajõgi.

Pinnavormilt on maa valdavalt tasane v.a. Emajõe ürgoru lähedusse jäävad alad. Looduslikeks rikkusteks on suhteliselt kõrge viljakusega põllumaa, mis moodustab ligikaudu 50% valla pindalast. Maavaradest leidub kruusa (Kabina karjäär) ja turvast (Laukasoo, Möllatsi raba ning Emajõe Suursoo). Vähesel määral leidub ka järvelupja (kaasneva maavarana Möllatsi turbamaardlas).

Ca 30 % valla territooriumist on metsa all. Linna lähitsooni riigimetsad kuuluvad kaitsemetsa kategooriasse. Suure atraktiivse väärtuse ja majandusliku potentsiaaliga on terves ulatuses laevatatav veetee – Suur Emajõgi.

Teisteks suuremateks veekogudeks on Kitseoja, Jürisoo peakraav ja Laukasoo peakraav ning Koosa järv ja Tsirkjärv.

Vallas asuvateks looduskaitseobjektideks on Emajõe-Suursoo looduskaitseala, Kavastu park ja allee, Pähklisaare maastikukaitseala, Luunja park ja allee, kaitstavateks üksikobjektideks on Kavastu Kohtukivi ja Kavastu Suurkivi.

Valla territooriumil asuvad ka mõned Natura 2000 alad: Pähklisaare maastikukaitseala, Emajõe Suursoo looduskaitseala ning Emajõe Suursoo ja Piirissaare linnuala.

Emajõe Suursoo looduskaitseala kuulub rahvusvaheliselt tähtsate märgalade ehk Ramsari alade hulka ning on kuulutatud oluliseks linnuhoiualaks.

2.4. Rahvastik, asustus ja keskused

Seisuga 01.12.2014 oli Luunja valla elanike registris kokku 3918 elanikku.

Vallas on 20 küla ja üks alevik. Rahvaarvult suurimas, Lohkva külas on üle 1000 elaniku. Kohalikeks tõmbekeskusteks ümberkaudsetele küladele on Lohkva, Luunja ja Kavastu, mis on kujundatud endisaegsete ühismajandite keskustest. Elanike arvult järgmine, Luunja alevik (üle 500 elaniku) on ühtlasi valla keskuseks, kus on kõige rohkem võimalusi mitmesuguste teenuste tarbimiseks (keskkool, lasteaed, kultuuri- ja vabaajakeskus, tervishoid, kauplus, vallavalitsus).

Intensiivne ehitustegevus on meie valda toonud mitte üksnes elamu- ja tööstusobjekte, vaid ka hulgaliselt uusi elanikke. Rahvastikuregistri andmetel on elanike arv aastatel 2007-2014 kasvanud enam 1000 inimese võrra. Positiivsena on püsinud ka rändesaldo. Elanike arvu ja sündimuse kasvule on positiivset mõju avaldanud valla peretoetuste pakett ja lasteaiakohtade loomine. Elanikkonna arvu kasv annab tunnistust sellest, et Luunja vald on soositud elamispaik.

Selles on oluline osa nii suvilapiirkondade aastaringseks kasutamiseks muutumisel kui uute elamualade rajamisel. Seega mõjutab Luunja valla rahvastiku kujunemist oluliselt Tartu valglinnastumine, mille tempo on käesolevaks ajaks langenud, kuid majandusolude stabiliseerumisel on elanike soov linnast lähipiirkonda asuda siiski jätkuv.

Valla territooriumil elab jätkuvalt teatud hulk valla elanikeregistris arvele võtmata inimesi, kelle hulk on rahvaloenduse andmetel ligikaudu 10% elanikkonnast. Nad kasutavad valla taristut, kuid nende maksud ei laeku valla eelarvesse. Samas moodustavad need elanikud Luunja valla jaoks selge potentsiaali.

Territoriaalselt paikneb rahvastik ebaühtlaselt. Tartu linna läheduses asuvates Lohkva ja Veibri külades elab märkimisväärne osa vallaelanikest. Linnast kaugemale jäävates külades asustustihedus järjest hõreneb. Valda iseloomustab kolme keskuse – Luunja, Lohkva ja Kavastu - olemasolu. Ülejäänud nn hajakülades – Kabina, Kakumetsa, Kikaste, Kõivu, Pajukurmu, Pilka, Poksi, Põvvatu, Rõõmu, Sava, Savikoja, Sirgu, Sirgumetsa, Sääsekõrva, Sääsküla ja Viira külas - elab kokku ligikaudu 1/3 valla elanikkonnast.

Ülaltoodud kolm keskust koos neid ümbritseva piirkonnaga moodustavad nn *kandidid*.

3. ARENGU EESMÄRGID JA ARENGUVISIOON

- Elukeskkond on kvaliteetne, heakorrastatud ja turvaline
- Kodud on ligipääsetavad igal aastaajal, külad tähistatud, majad hõlpsasti leitavad

- Kõikidel tarbijatel on puhas joogivesi
- Kõik lapsed saavad soovi korral koduvallas hea hariduse, sh alushariduse
- Objektivne ja värske info jõuab elektrooniliselt ja valla infolehe kaudu iga pereni
- Elanikud osalevad aktiivselt valla ja oma piirkonna elu korraldamisel
- Toimib kohalik seltsielu
- Omavalitsus on kompetentselt juhitud ja efektiivselt majandatud

3.1. Üldised strateegilised eesmärgid

- Valla poolt pakutavate avalike teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi tagamine
- Luunja valla kui hinnatud ja atraktiivse elupaiga maine kindlustamine
- Valla elanikkonna jätkuv kasv
- Kvaliteetse ja turvalise, peresid ja lapsi väärtustava elukeskkonna kujundamine
- Konkurentsivõimelise haridussüsteemi toimimine
- Eelarveväliste ressursside maksimaalne kaasamine valla arendamisse
- Efektiivne majandamine valla ressursside kasutamisel
- Kogukondliku tegevuse ja omaalgatuse toetamine, elanike ulatuslikum kaasamine vallaelu arendamisse
- Koostöö süvendamine avaliku, era- ja kolmanda sektori vahel
- Soodsa ettevõtluskeskkonna kujundamine
- Piirkondliku koostöö arendamine turismi, avalike teenuste, spordi, kultuuri jt valdkondades
- Uuenduslikkuse soodustamine - uute lahenduste väljatöötamine ja kasutuselevõtt
- Valla võimalikult suur avatus piirkondlikule ning rahvusvahelisele koostööle

3.2. Visioon 2022

Luunja vald on kvaliteetse elukeskkonna, heal tasemel avalike teenuste, mitmekesise majanduse ja kaasaegse taristuga omavalitsus, kus väärtustatakse haritust, kultuuritraditsioone, elanike sotsiaalset ühtekuuluvust ning aktiivset, tervet ja säästvat eluhoiakut.

3.3. Missioon

Vallaelanike heaolu suurendamine ja elukvaliteedi tõstmine läbi avalike teenuste arendamise ja elukeskkonna parandamise

4. PLANEERIMINE JA EHITUSTEgevus

4.1. Ülevaade olukorrast

Planeerimistegevus Luunja valla territooriumil on viimaste aastate jooksul olnud intensiivne, eelkõige tingituna kinnisvaraarenduse tormilisest kasvust, samuti ka ettevõtete ning valla enda arenguhuvidest lähtuvalt.

Aktiivne planeerimistegevus on eelduseks uute elamute ehitamisele ja elanike lisandumisele. Vallas on kehtestatud suurel hulgal detailplaneeringuid, millest märkimisväärne osa on ka realiseeritud. Valla üldplaneering on aluseks valla territoriaalsele arengule ja koostatavatele detailplaneeringutele.

Samuti on kehtestatud mitmeid vallale olulisi avalike objektide detailplaneeringuid: vallakeskus Luunja alevikus, Kavastu sadama ja puhkeala detailplaneering, Luunja jõesadama ja puhkeala detailplaneering, Väikelohkva detailplaneering kaubanduskeskuse rajamiseks, samuti teemaplaneering Tartu idapoolse ringtee trassikoridori määramiseks. Viimased kaks planeeringut on teostatud tihedas koostöös Tartu linnaga.

Probleemiks planeerimisvaldkonna osas on kujunenud elukeskkonna kvaliteedi hoidmine ja arendamine selliselt, et oleks tasakaalustatud nii elanike kui arendajate soovid ja eesmärgid. See puudutab eelkõige ehitusalade tihedust, privaatsuse olemasolu, avalike alade olemasolu ja suurust, juurdepääsuvõimalusi.

2014.a. on algatatud valla uue üldplaneeringu koostamine, mille eesmärgiks on planeeringu kaasajastamine ning lahenduste leidmine kitsaskohtadele.

Ehitustegevus Luunja valla territooriumil on viimastel aastatel olnud jätkuvalt aktiivne. Kerkinud on uued elurajoonid ning tööstus- ja tootmishooned. Aktiivne ehitustegevus kajastub ka valla rahvaarvu märkimisväärses kasvus.

Suuremad Luunja valla territooriumil toimunud ehitustööd viimase 5 aasta vältel:

- Põvvatu-Luunja kergliiklustee rajamine
- Tartu-Räpina maantee alguslõigu rekonstrueerimine
- Luunja jõesadama väljaehitamise I etapp (paadikanal ja slipp)
- Rõõmu-Viira tee rekonstrueerimine
- AS Grüne Fee uus kasvuhoonekompleks
- Luunja Keskkooli hoonete soojustamine, fassaaditööd
- AS Fortum Tartu soojuse-elektri koostootmisjaam Lohkvas
- AS Greif tootmishoone Lohkvas
- Lohkva lasteaed
- AS Tarmeko tootmiskompleks Lohkvas
- Vallakeskuse/OÜ Luunja Mõis büroohoone Luunja alevikus
- Kortere lamute renoveerimine (suuremad: Lohkvas Aiandi tee 1,3,5; Luunjas Uus tn 2 ja 5)
- Pillikoori elurajoon Lohkvas

Vallavalitsuse poolt väljastatud ehitus- ja kasutusload:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Välja antud ehituslubasid :	69	43	46	35	60	64
Välja antud kasutuslubasid	47	50	31	34	34	37

4.2. Eesmärgid

- Kvaliteetne elukeskkond
- Planeerimistegevus on läbimõeldud ja terviklik
- Planeeringute menetlemisel on esiplaanil kohaliku elanikkonna avalikud huvid
- Ettevõtluseks sobilike maade ja planeeringute olemasolu valla territooriumil

- Planeerimis- ja ehitustegevus on kvaliteetse elukeskkonna säilitamisele ja parendamisele suunatud, erinevate osapoolte huve arvestav
- Toimib tulemuslik koostöö arendajate ja elanikega
- Planeerimis- ja ehitustegevus lähtub keskkonnahoidlikest ja inimsõbralikest põhimõtetest
- Planeerimisel on arvesse võetud puhkealade ja kergliiklusteede vajadusi

4.3. Tegevused

- Kvaliteetse elukeskkonna säilitamisele ja parendamisele suunatud, erinevate osapoolte huve arvestava planeerimistegevuse praktiseerimine
- Planeerimis- ja ehitustegevuses keskkonnahoidlikest ja inimsõbralikest põhimõtetest ning eelkõige avalikest huvidest lähtumine
- Detailplaneeringute ning üldplaneeringu muudatuste kvaliteetne menetlemine
- Planeeringute menetlemine ning kehtestamine vähima võimaliku aja jooksul, kaasates maksimaalselt erinevaid osapooli
- Planeeringuprotsessis kerkivate vastuolude lahendamine võimalikult suures ulatuses kõiki osapooli rahuldaval viisil
- Tulemuslik koostöö arendajate ja valla vahel tehnovõrkude ja juurdepääsude planeerimisel
- Elamualade planeerimisel on kavandatud ka vajalik infrastruktuur, sh tehnovõrgud ning juurdepääsuteed
- Vajadusel terviklike teemaplaneeringute algatamine
 - Avalikuks kasutuseks ja valla arenguks vajalike vabade maade taotlemine munitsipaalomandisse
 - Uue lasteaia ja multifunktsionaalse keskuse tarbeks maa omandamine Lohkvas
- Ettevõtluseks sobivate alade väljaselgitamine, planeerimine (vajadusel koostöös ettevõtjate ja arendajatega)
- Ehitusprojektide kvaliteetne menetlemine
- Elanike ja ettevõtjate teavitamine andmete korrigeerimise vajalikkusest ehisregistris

5. KESKKONNAKAITSE

5.1. Ülevaade olukorrast

Keskkonnahoid

Välisõhu kvaliteeti mõjutavad saasteallikad vallas on transport ja hoonete kütmine. Väikeelamute piirkondades levivad peamiselt kütmisest tingitud saasteained. Üheks probleemsemaks välisõhu saastajaks on Luunja alevikus tegutsev soojaettevõtte OÜ EKVI Soojus.

Veesaaste osas esineb vähesel määral joogivee saastamist hajaasustusega aladel.

Kaitsealadest ja kaitsealiselt olulistest objektidest asuvad valla territooriumil mitmed Natura 2000 alad: Pähklisaare loodusala, Emajõe Suursoo loodusala ning Emajõe Suursoo ja Piirissaare linnuala.

Muudest kaitstavatest aladest paiknevad Luunja valla territooriumil Emajõe-Suursoo looduskaitseala, Kavastu park ja allee, Pähklisaare maastikukaitseala, Luunja park ja allee. Kaitstavateks üksikobjektideks on Kavastu kohtukivi ja Kavastu Suurkivi. Tuntuim ja ulatuslikem nendest on Emajõe-Suursoo looduskaitseala, mis on riikliku looduskaitse all 1981.A. Kaitseala põhiliseks eesmärgiks on Emajõe deltasooostiku ning sealsete ohustatud ja haruldaste koosluste ning liikide säilitamine, kaitse ja uurimine. Kaitseala kuulub alates 1997.A rahvusvahelise tähtsusega märgalade (Ramsari alade) hulka ning 2004.A Natura 2000 linnu- ja loodusala hulka.

Jäätmekäitlus

Luunja vallas ametlikult tegutsevaid prügiladestuskohti ei ole.

Vallal on olemas kehtiv jäätmekava, milles on käsitletud jäätmekäitluse olukorda vallas, toodud välja peamised probleemid ja püstitatud ülesanded ja tegevusvajadused nende lahendamiseks.

Luunja valla jäätmekava lähtub üleriigilisest jäätmekavast ja Tartu maakonna jäätmekavast. Jäätmekava kohaselt on Luunja vallas olulisemateks jäätmemajanduse töösuundadeks lähiperioodil :

- prügilasse ladestatavate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine
- ohtlike jäätmete kogumissüsteemi täiustamine, tootja vastutuse süsteemi rakendamine probleemtoodete kogumiseks
- korraldatud jäätmeveo rakendamine
- elanike kaasamine ja keskkonnateadlikkuse edendamine
- jäätmemajandusalase statistika korrastamine
- jäätmekäitlusalase järelevalve tõhustamine

2014 .a käivitas vald hankeprotsessi korraldatud jäätmeveo rakendamiseks.

Valla jäätmejaam asub Luunja alevikus. Jaamas võetakse vastu järgmisi jäätmeid:

- papp ja paber
- pakendijäätmed (klaas-, plast-, metall- tetrapakend)
- elektroonikaromud (televiisorid, külmkapid jne.)
- ohtlikud jäätmed (õlid, õlifiltrid, päevavalgustuslambid, aegunud ravimid, värvi- ja lakijäätmed, olmekemikaalid, vanad akud). Lisaks on veel klaasi, segapakendi ja paberi/papikonteinerid Kavastu, Pilka ja Lohkva külades ning Luunja alevikus. Täiendavaks võimaluseks valla elanikele on kasutada aadressidel Turu 49 ja Jaama 72c asuvaid Tartu linna keskkonnajaamasid (omavalitsuste vahel sõlmitud lepingu alusel).

Luunja vallas elanikelt kogutakse ohtlikke jäätmeid ja olmeelektroonikat üks kord aastas toimuvate kogumisringidega.

5.2. Eesmärgid

- Keskkonnasõbralik vald
- Tasemel keskkonnaharidus, laiem keskkonnateadlikkus
- Roheline mõtteviis
- Minimaalne jäätmeteke
- Tekkivate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine
- Toimiv taaskasutus

- Jäätmete keskkonnaohutu ladestamine

5.3. Tegevused

- Jäätmete liigiti kogumise võimaluste laiendamine ja arendamine
- Prügilasse ladestatavate jäätmekoguste ja nende ohtlikkuse vähendamine
- Korraldatud jäätmeveo arendamine
- Jäätmekäitlusosalase järelevalve tõhustamine
- Taaskasutuse laiendamine
- Elanike kaasamine ja keskkonnateadlikkuse edendamine
- Koostöö teiste omavalitsustega (nt jäätmejaamade kasutamine, ühisprojektide teostamine)
- Ebaseaduslike jäätmete ladestamiskohtade likvideerimine
- Talgupäevade korraldamine
- Luunja katlamaja kui olulise välisõhu saastaja rekonstrueerimine

6. MAJANDUS

6.1. Energia ja soojamajandus

6.1.1. Ülevaade olukorrast

Valla territooriumil asub kaks kaugküttekatlamaja (Lohkvas asuv AS Fortum Tartu elektri- ja soojuse koostootmisjaam ja Luunja alevikus asuv OÜ Ekvi Soojuse katlamaja). Teadaolevalt toimib autonoomne tsentraalne küttevõrk ka Kaitseväe Ressursside Keskusel ja Luunja lastelaagri kompleksil.

Lohkvas asuva AS Fortum Tartu uue soojuse ja elektrienergia koostootmisjaama põhifunktsiooniks on Tartu linna ja lähiümbruse (sh Lohkva) soojusvõrgu aastaringne baaskoormuse katmine. Elektri tootmine on seejuures kaasnevaks tegevuseks. Lisaks on jaam suuteline tootma tehnoloogilist auru lähiklientide kuumaveevõrkude tarbeks.

Luunja alevikus on soojatootjaks kohalik ettevõtte OÜ EKVI Soojus, kellele kuuluvad katlamaja ja tarssid. Luunja aleviku soojamajanduse puuduseks on soojakaod trassides ning amortiseerunud katlad.

Lohkvas on osa tarbijaid ühendatud kaugküttevõrku. Ülejäänud valla tarbijad kasutavad lokaalseid küttelehendusi.

Elektrivarustus.

Tarbijaid varustatakse elektrienergiaga Anne 110 kV alajaamast keskpinge jaotusvõrgu kaudu. Põhiosa 4-10 kV elektriliine haldab Eesti Energia AS tütarettevõtte OÜ Jaotusvõrk.

Elektrivarustuse kvaliteedi tagamiseks teostab võrguettevõtte ülekandeliinide ja trafoalajaamade rekonstrueerimist vastava investeerimiskava kohaselt. Võimalusel asendatakse õhuliinid maakaabelliinidega.

6.1.2. Eesmärgid

- Valla soojustarbijate pideva ja kvaliteetse varustuskindluse tagamine pikaajalises perspektiivis.
- Soojusenergia tootmine võimalikult efektiivselt nii majanduse, keskkonnakaitse, kui ka töökindluse seisukohalt

6.1.3. Tegevused

- Konkursi korras soojatootja leidmine koos investeringukohustusega soojatootmise rekonstrueerimiseks
- Energiasäästu meetmete rakendamise soodustamine energia tarbimisel (valla asutuste, korterelamute osas)
- Luunja aleviku katlamaja ja kütetrasside rekonstrueerimine
- Valla soojamajanduse arengukava koostamine
- Soojatootmisel alternatiivsete taastuvatel kütustel põhinevate võimaluste rakendamine

6.2. Veevarustus ja kanalisatsioon

6.2.1. Ülevaade olukorrast

Luunja vallas on olemas ühisveevärgi – ja kanalisatsiooni (ÜVK) arengukava aastani 2018, kus on toodud eesmärgid ja konkreetsed arenguvajadused.

Lohkva külas on ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniteenust osutavaks ettevõtteks AS Anne Soojus ja AS Tartu Veevärk, Luunja alevikus ning Kakumetsa külas Ratsu ja Kaariku tee elamualal AS Emajõe Veevärk ja Kavastus AS Giga. Veibri küla tarbijad on osaliselt ühendatud Tartu linna ühisveevärki. Käivitatud on ettevalmistused kõikide linnaäärsete piirkondade ühendamiseks Tartu linna veevärgiga.

Luunja alevikus teostati 2010.a ühisveevärgi- ja kanalisatsioonitorustike rekonstrueerimine EL Ühtekuuluvusfondi, KIK-i ja Luunja valla vahenditega. Sama projekti raames on rajatud ka uus reovee puhastusseade ja veetötlusjaam.

Luunja alevikus on vee-ettevõtjaks AS Emajõe Veevärk, kellele kuuluvad ka aleviku trassid ja muud varad, mis on vajalikud ÜVK teenuse osutamiseks.

Kavastu küla vajab pakiliselt investeringuvahendeid nõuetekohaste veepuhastusseadmete ning reoveepuhasti ehitamiseks, samuti trasside rekonstrueerimiseks.

Hajaasustusega piirkondade veevarustus toimub lokaalsete salv- või puurkaevude baasil. Mõnedes piirkondades on kaevude olukord ebarahuldav ning sellest tulenevalt ei ole vee kvaliteet nõuetele vastav.

Vald on aktiivselt osalenud hajaasustuse veeprogrammi kõikides voorudes alates selle käivitamisest 2008. a., programmi raames on rida majapidamisi saanud puhta joogivee võimaluse või parandanud selle kvaliteeti. Rajatud on puur- ja salvkaevusid ning veetötlusseadmeid.

6.2.2. Eesmärgid

- Kvaliteetse joogivee kättesaadavus kõikidele vallaelanikele
- Aktuaalse, läbimõeldud valdkondliku arengukava olemasolu

6.2.3. Tegevused

- Valla ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arengukava ajakohastamine

- Ühisveevärgi ja kanalisatsiooniteenuse ulatuse suurendamine ja kvaliteedi parandamine
- Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni väljaehitamine asulates elanike arvuga üle 50 inimese
- Hajaasustuse veeprogrammi jätkamine

6.3. Teed ja transport

6.3.1. Ülevaade olukorrast

Luunja valla territoorium on suhteliselt hästi teedevõrguga kaetud. Haldusterritooriumi läbivad ca 15,2 km ulatuses kaks tugimaanteed Tartu-Räpina ja Aovere-Luunja.

Kõrvalteed on Pilka-Tähemaa, Luunja-Kavastu-Koosa, Luunja-Põvvatu, Lohkva-Kabina-Vanamõisa, Rõõmu-Viira, Põvvatu-Sahkapuu, Haki-Savikoja ja Sava-Sääsküla, kogupikkusega ca 49 km

Vallale kuuluvate kohalike teede kogupikkus on 114,1 km. Vallateedest on asfaltkattega ligi 7 km (koos tänavatega), pinnatud kruusateid 0,9 km ja kruusakattega 103,4 km. Tänavaid on kokku 5,4 km, sellest 1,2 km asfaltkattega. Kergliiklusteed on rajatud Tartu linna ja Luunja aleviku vahele, Lohkva-Kabina-Vanamõisa tee alguslõigule, Rõõmu-Viira tee alguslõigule. Valla territooriumil on 2 silda: Vanamõisa ja Kabina, mis kulgevad üle Kitseoja, lisaks on kokku üle 40 truubi.

Kruusateed on valdavalt heas või rahuldavas seisukorras. Kruusateedel ja tänavatel on teostatud remonditöid vastavalt iga-aastastele remondikavadele, samuti igasuvist tolmutõrjet. Aastaringset teedehooldust korraldab vallavalitsus OÜ Luunja HMT kaudu, kes talihoolduse teostamiseks kasutab ka konkursi korras leitavaid alltöövõtjaid.

Peamiseks probleemiks on riigi poolt teede hoolduseks eraldatavate vahendite ulatuslik kärpimine majanduskriisi puhkedes, mida ei ole seni täies ulatuses taastatud.

Uusasumite puhul on olnud probleemiks ühistranspordi puudulikkus – mõnedel asumitel puudub sujuv ühendus Tartu linnaga. 2012.a käivitati esimene ühine bussiliin Tartu linnaga. Valla poolt on paljudesse bussipeatustesse paigaldatud kinnised ootepaviljonid. Olulisemate peatuste ümbruses toimub regulaarne koristamine.

6.3.2. Eesmärgid

- Kõikide teede ja tänavate läbitavuse tagamine aastaringset
- Teekatete seisukord on vähemalt rahuldav
- Tolmuvaba elukeskkonna loomine teede lähikonnas
- Kergliiklusteede võrgustiku olemasolu valla territooriumil
- Ühistranspordi ühenduse võimaldamine kõikide asumite elanikele koostöös bussiettevõtetega, eelkõige pendelrändest tuleneva liikumisvajaduse rahuldamiseks, samuti spordi- ja huvialategevuses osalejatele liikumisvõimaluste loomiseks
- Ühistranspordi kasutusmugavuse tagamine (ootetingimused peatustes, info kättesaadavus)

6.3.3. Tegevused

- Regulaarse hoolduse teostamine kõikidel vallateedel, tagamaks teede aastaringse läbitavuse
- Teekatte remonditööde läbiviimine vastavalt vajadusele, tagamaks teekatte säilimise
- Võimalusel teekatete uuendamine, eesmärgiga parendada teekatte seisukorda ja liiklemistingimusi

- Suure liiklusintensiivsusega ja tiheasustusega piirnevate kruusakattega teede tolmuvabaks muutmine
- Kergliiklusteede rajamine etappide kaupa
- Vajadusel uute bussiootepaviljonide paigaldamine, bussiootekohtade korrastamine
- Ühistranspordi kohta käiva info kättesaadavaks tegemine elanikele valla infokanalite kaudu
- Vajadusel seisukohtade andmine maavalitsusele ja bussiettevõtetele uute liinide vajaduse või olemasolevate muutmise osas
- Kergliiklustee väljaehitamine Lohkva- Kabina-Vanamõisa maantee äärde
- Linnapiirkonna koostööprojekti raames kergliiklusteede kavandamine ja väljaehitamine
- Vallasisese transpordi laiendamine spordi- ja huvialategevuses osalejate vedamiseks
-

6.4. Elamu- ja kommunaalmajandus

6.4.1. Ülevaade olukorrast

Vallale kuulub rida mitteilurume, millest valdav osa on pidevas aktiivses kasutuses. Igal aastal on kavas investeerida vallale kuuluvate hoonete korrashoidu ning teha vallale kuuluvate üüripindade renoveerimistöid vallaeelarvesse planeeritud vahendite piires. Valla omandis on kokku ligi 50 eluruumi, millest suur osa on pidevas kasutuses, mõned eluruumid on varuks ootamatute vajaduste rahuldamiseks. Valdavalt asuvad munitsipaalururuumid Luunja alevikus ja Kavastus. Peamiselt asuvad vallale kuuluvad eluruumid korterelamutes.

Nende seisund on valdavalt rahuldav, kohati ebarahuldav. Iga-aastaselt teostatakse munitsipaal- ja sotsiaaleluruumide parendamist vastavalt elarvesse planeeritud vahenditele. Tänavavalgustus on välja ehitatud Luunja alevikus, Kavastu ja Lohkva külas, põhiliselt korterelamute piirkondades ja tiheasustusega elamualadel. Muudest piirkondadest on tänavavalgustust märkimisväärselt Veibri külas, Salu teel, vähesel määral Pilkas jm. Uusasumites on tänavavalgustus reeglina välja ehitatud arendajate poolt, kes sageli on selle tasuta või volikogu poolt kehtestatud hinna eest vallale võõrandanud. Vald teostab tänavavalgustussüsteemide regulaarset remonti ja hooldust ning tasub elektrienergia eest. Leidub uusasumeid, kus tänavavalgustus puudub. Vallale kuulub kokku üle 300 valgusti. Viimastel aastatel on teostatud tänavavalgustuse uuendamist (säätlikumate lampide paigaldamist) ja remonti lähtudes vallaeelarve võimalustest.

6.4.2. Eesmärgid

- Tänavavalgustuse olemasolu kõikides tiheasustusega piirkondades
- Tulemuslikult toimivad, heakorrastatud korteriühistud
- Heas korras munitsipaalalamufond
- Lastele sobivate ja turvaliste mängimisvõimaluste ja spordiplatside olemasolu kõikides tiheasustusega piirkondades

6.4.3. Tegevused

- Tänavavalgustuse väljaehitamine tiheasustusega piirkondades, kus see puudub
- Amortiseerunud tänavavalgustuse rekonstrueerimine

- Munitsipaaleluruumide remont ning võimalusel koondamine ühte elamusse
- Munitsipaalelamu (nn Valga maja) rekonstrueerimine
- Korterühistute toetamine ümbruse heakorrastamisel
- Laste mänguväljakute ja spordiplatside rajamine tiheasustusega piirkondadesse
- Lagunenud ja kasutuseta hoonetele kasutuse leidmine või nende lammutamine
- Mõisaaegsele viinaköögi hoonetele sobiva rakenduse leidmine
- Mõisaaegsele aednikumajale sobiva rakenduse leidmine

6.5. Haljastus ja heakord

6.5.1. Ülevaade olukorrast

Luunja vallas on regulaarselt hooldatavaid haljasalaid üle 20 ha, mida valla tellimisel hooldab OÜ Luunja HMT, teostades peamiselt muruniitmist ning lehtede koristust ja äravedu. Valdavalt on tegemist üldkasutatavate haljasaladega (pargid, tänavahaljastus, muruplatsid). Lisaks on haljasalaid valla asutuste territooriumitel (koolid, lasteaiad, vallakeskus), samuti elamute juures.

Kõrghaljastuse osas on Luunja valla territooriumil unikaalsed mõisaaegsed alleed Luunja alevikus ning Luunja-Kavastu tee ääres ja Kavastus. Lisaks on mõisapargid Luunjas ja Kavastus.

Probleemiks on omanike poolt hooldamata haljas- jm rohealad, samuti elamukrundid, millel ei ole alustatud ehitustegevust. Need rikuvad miljööd, samuti lähtub neist kulupõlengute oht, levivad kahjurid ja umbrohi.

6.5.2. Eesmärgid

- Heakorrastatud, regulaarselt hooldatavad avalikud haljasalad, pargid ja alleed
- Asulate välisilme on kaasaegne
- Hooldatud maavaldused

6.5.3. Tegevused

- Haljastuse regulaarne hooldus vastavalt vajadusele
- Haljastuse, sh kõrghaljastuse uuendamine võimaluste kohaselt
- Mõisaparkide, alleede (Luunjas, Kavastus) ning Luunja roosiaia korrastamine ja uuendamine
- Omanike motiveerimine heakorraga tegelema (konkursid, tunnustamine jm)
- Asulate välisilme parandamine (hoonete fassaadide korrastamine, lillepeenarde rajamine, väikevormide (pingid, prügiurnid) paigaldamine
- Maatulundusmaade hoolduse tagamine maaomanike poolt

7. ETTEVÕTLUS

7.1. Ülevaade olukorrast

Luunja valla ettevõtlusele on iseloomulik eelkõige tootmine ja põllumajandus. Vähesemal määral tegeletakse kaubanduse ning teenindusega, sh puhkemajandusega.

Vallas on registreeritud kokku üle 300 ettevõtlusega tegeleva üksuse. Kõige suurema käibega ettevõteteks on AS Grüne Fee Eesti, AS Tatoli, AS Anne Soojus, AS Palmako, AS Giga, AS Fortum Tartu. Suurim põllumajandustootja on OÜ Luunja Mõis.

Suuremad ettevõtted jagunevad valla territooriumil ebaühtlaselt. Kõige rohkem suuremaid ettevõtteid tegutseb Lohkvas.

AS Grüne Fee Eesti on Soome-Eesti kapitalil põhinev firma, mis tegeleb aastaringselt kurkide, salatite, maitserohelise kasvatamisega katmikalal.

AS Fortum Tartu tegeleb soojuse ja elektrienergia koostootmise ning vahendamise, ostmise ja müügi ning kohalike kütuse tootmise ja varumisega.

AS Tatoli tegevusalaks on põllumajandusmasinate müük ja hooldus.

AS Plantex (Juhani Puukool) on üks suurimaid istikute, ilupuude ja –põõsaste ning mikropaljundatud taimede tootjaid Eestis.

AS Palmako tegeleb monteeritavate puitehitiste ja puidust aiamaajade tootmisega.

Enam arenenud ja töökohti pakkuvateks valdkondadeks on seega puidu töötlemine, põllumajandussaaduste kasvatamine, soojuse ja energia tootmine.

Luunja valla territooriumil toimuv majandustegevus on valdavalt keskkonnasõbralik.

Valla suurimateks tööandjateks on AS Palmako ja AS Grüne Fee.

Põlluharimisel on Luunja vallas pikaajalised traditsioonid. Lisaks suurimale, põhiliselt Luunjas ja lähikonnas tegutsevale ettevõttele OÜ Luunja Mõis tegeleb põlluharimisega OÜ Kavastu Põld, samuti mõned kõõgiviljakasvatusega jm tegelevad ettevõtted. Viljakad põllumaad on valdavalt intensiivses, sihipärasel kasutuses.

Vallas asuvad kauplused (Luunjas ja Kavastus) müüvad toidu- ja esmatarbekaupu.

Majutusteenust pakutakse Kavastus asuvas külalistemajas Varastatud Parve Hotell ning Kuu turismitalus. Muri külas asuvas loodusravikeskuses Loodus pakutakse tervendavaid ravikuure ning lõõgastavaid spaprotseduure.

Ratsutamise- ja hobuste pidamisteenust pakub Luunja alevikus Luunja Ratsakool ja Sirgu külas asuv pereettevõtte Saksa Hobused.

Jõeturismiga tegeleb OÜ Venturo, mis tegeleb Hucki kaubamärgi all. Renditakse välja jõesauna, jõelaeva ja rendipaate. OÜ Boatservice on Tartumaa suurimaid paatide paranduse ja müügi ettevõtteid.

Ainsaks valla osalusega ettevõtteks on OÜ Luunja HMT, mille aktsiad kuuluvad 100% Luunja vallale. Osaihinna tegevusaladeks on vallavara haldamine, väiksemad remonditööd, kohalike maanteede remont ja hooldus, jäätmekäitluse korraldamine, heakorratööde teostamine, kruusa kaevandamine ja müük.

7.2. Eesmärgid

- Ettevõtluse arenguks soodsate tingimuste olemasolu
- Luunja vald on atraktiivne piirkond investeerimiseks
- Potentsiaalsetele ja alustavatele väikeettevõtjatele pakutavate nõustamis- ja koolitusvõimaluste olemasolu on paranenud
- Kiire infovahetuse ja asjaajamise toimimine valla ja ettevõtjate vahel
- Ettevõtluseks sobivate maa-alade olemasolu valla territooriumil

7.3. Tegevused

- Ettevõtluse aktiveerimiseks toetava keskkonna kujundamine
- Investeeringute saamiseks eelduste loomine (EL projektid, atraktiivsuse tõstmine, potentsiaalsete võimaluste tutvustamine)
- Ettevõtjate kaasamine valla arendus- ja planeerimistegevusse

- Vajadusel ühiste planeeringute, investeerimis- jm. projektide teostamine valla ja ettevõtjatega koostöös
- Ettevõtjate huvidega arvestamine valla infrastruktuuri väljaehitamisel ja parendamisel
- Edukamate ja valla arengut enim toetanud ettevõtjate tunnustamine
- Valla tutvustamine koostöös ettevõtjatega
- Ettevõtluseks sobilike maade väljaselgitamine ja planeerimine

8. TURISM JA PUHKEMAJANDUS

8.1. Ülevaade olukorrast

Turism omab Luunja valla puhul suurt arenguperspektiivi. Siin on olemas rida eeldusi valdkonna arendamiseks:

- Ulatuslik piirnemine Emajõe kui laevatatava veeteega
- Lähedus Tartu linnale kui piirkonna suurimale keskusele ja turistide sihtkohale
- Paiknemine Lõuna-Eestis, suhteliselt lähedal teistele arenevatele turismipiirkondadele (Peipsiveere piirkond, Võrtsjärv, Otepää, Elva-Vitipalu)
- Ajaloolise, osaliselt säilinud mõisakompleksi (hooned, mõisapark, allee) olemasolu Luunja alevikus
- Emajõe-Suursoo kaitsealal paikneva unikaalse loodusturismi sihtkoha olemasolu
- Kabina karjäär ja kaldaala
- Sobivaid teenuseid pakkuvate koostööpartnerite olemasolu (kohalikud turismiettevõtjad, ratsutamise traditsioonid, RMK Emajõe Suursoo looduskeskus Kavastus)
- Kujunev taristu (jõesadam ja majutuskohad Kavastus, jõesadama Luunjas, slipid Luunjas, Kavastus ja Emajõe Suursoo looduskeskuses, matkarada looduskeskuses)
- Vallapoolne huvi valdkonna arendamise vastu ning konkreetset tegevused (Luunja sadama ja puhkeala väljaarendamine, Kavastu sadama ja puhkeala detailplaneering, sildumiskohtade rajamine Emajõe ääres)

Vaatamisväärsused, puhke- ja randumisalad

Luunja aleviku kõrval Emajõe ürgoru serval asub ca 2,5 ha suurune segastiilis mõisapark, mis rajati 19. sajandi alguses. Nii jõelt kui maanteelt hästi nähtav park on arvatud looduskaitsealuste objektide hulka. Omanäoline on peamiselt ühismajandi ajal rajatud Luunja roosiaed. Luunjas korraldatakse mitmesuguseid spordi- ja meelelahutusüritusi, millest tuntumaks on aastatepikkuste traditsioonidega ratsutamisvõistlus Luunja Karikas.

Sirgu külas tegutseb Urmas Saksa Ratsatalu, kus kasvatatakse võistlushobuseid ja korraldatakse nii treeninglaagreid kui võistlusi. Ettevõtja on rajanud Emajõe kaldale ka piknikukoha, mida saavad kasutada nii jõel liikuvad paadimatkaajad kui ka ratsatalu külastajad.

Linna piirist 3 km kaugusel asub **Kabina** küla, mis oli tänu mõisapargile ja ilusatele männimetsadele populaarne puhkekoht juba 19. sajandi lõpus, tänapäeval külastatakse aktiivselt endises kruusakarjääris olevat ujumis- ja puhkekohta. Kabina pargis toimus 1870. aastal esimene ülemaaline laste laulupidu, mille mälestuseks avati 1995.aastal mälestuskivi. Laste laulupidude traditsioon toimib Luunjas tänaseni. Oluline roll on Kabinal ka laevaliikluse arengu seisukohalt. 1842. aastal lasti Kabinas vette Emajõe esimene reisiaurik

“Juliane Clementine”, mis võttis peale 150 reisijat. Aurik hakkas kurseerima Tartu, Peipsi järve ja Pihkva vahel.

Luunjast 10 km allavoolu asub **Kavastu** küla, mille teadaolev ajalugu ulatub 1544. aastasse. Küla tekkis samanimelise mõisa ümber, mille tõttu hakatigi seda rahvasuus kutsuma Mõisakülaks. Kavastu mõisapark on koos teiste Emajõe äärsete mõisaparkidega võetud looduskaitse alla. Lisaks pargile on huvitavad loodus- ja huviväärtused Kavastu Kohtukivi Koosa maantee ääres ja Suurkivi Kikaste külas. Alates 1992.a. tegutses Kavastu mõisakompleksi lähedusse ehitatud maakivist hoones Kavastu meierei, praegu tegutseb seal ööbimiskoht Varastatud Parve hotell. Kavastu on nii Tartumaal kui ka kogu Eestis tuntuks teinud Kavastu parv, mis on ainus Eestis tegutsev jõeparv. Parveliiklus avati siin juba 1899.a. pärast mõningast vaheaega taaskäivitati liiklus 1999.

Kavastust piki Emajõge 3 km allavoolu asub Põhjasõja aegne **Kastre** jõelahingu paik, kus 1704.a saavutas Vene laevastik olulise võidu Rootsi laevastiku üle. Rootsi laevastiku lipulaev “Carolus” uputati. Laeva jäänused lebavad tänapäevani Emajõe paremkalda põhjamudas. Kaotus Kastre jõelahingus oli oluline - see vähendas oluliselt Rootsi mõjuvõimu Baltikumis. Kuulsa lahingu paigast mõnisada meetrit allavoolu jõe vasakkaldal on kunagise **Kantsi** kindluse ja Kantsi kõrtsihoone asukoht. Kantsi kindlus oli sajandeid Tartu linna jaoks tähtis kindlustus ja oluline valvepost Emajõe veeteel. Esimene kirjalik märgede Kantsi kindluse kohta pärineb 1392.a. Hansa kaupmeeste ja novgorodlaste vahelisest liidulepingust. Kuni Põhjasõjani 18. sajandi alguses omas Kantsi kindlus olulist sõjalist tähtsust, mis kadus pärast rootslaste lüüasaamist Põhjasõjas. 1784.a rajati kindluse kõrvale Kantsi kõrts, mis tegutses aktiivselt 20. sajandi esimese pooleni. Veel esimese Eesti Vabariigi ajal tegutses kõrtsis “Tee- ja öömaja”, mis pakkus ulualust lotjade ja laevadega sõitvatele kaupmeestele. 2004.a rajas Keskkonnaministeerium ajaloolise Kantsi kõrtsi asukohale Emajõe Suursoo kaitseala keskuse, mis praegu tegutseb RMK haldusalas.

8.2. Eesmärgid

- Luunja vald on piirkonnas (Tartumaa, Lõuna-Eesti) tuntud vaba aja veetmise võimaluste poolest
- Emajõe kui piirkondlikult olulise laevatatava veete (Võrtsjärv-Emajõgi-Peipsi-Pihkva) aktiivne kasutuselevõtt
- Toimiv turismitaristu
- Piisaval hulgal erinevate teenuste olemasolu
- Kohalike turismitoodete olemasolu
- Valla territooriumil leidub külastajatele huvipakkuvaid objekte
- Valla ja siinsete võimaluste kohta on olemas piisavalt kättesaadavat infot
- Mälestised, ajaloo-, kultuuri- ja loodusväärtused on heakorrastatud ja tähistatud
- Piirkondliku turismialase võrgustiku toimimine

8.3. Tegevused

- Valla atraktiivsuse suurendamine mainekujunduse ja infolevi kaudu
- Luunja valla kui terviku tutvustamine erinevate infokanalite kaudu
- Valla vaatamisväärsuste, ajaloo-, kultuuri- ja loodusväärtuste korrashoid, eksponeerimine ja tutvustamine (viitade, trükiste, veebilehe jm kaudu)
- Miljööväärtuslike alade (Luunja aleviku keskosa) kujundamine ja eksponeerimine
- Valla territooriumil oleva turismiinfrastruktuuri rajamine (Luunja jõesadam, sildumiskohad Emajõe ääres, lõkkeplatsid, infostendid, viidad)

- Ettevõtjate motiveerimine külastajatele vajalike teenuste pakkumiseks (ööbimisvõimalused, toitlustamine, giiditeenused, sõidud siseveekogudel, hobumatkad, jne)
- Uute turismitoodete väljatöötamisele kaasaaitamine (kavandamine, reklaam)
- Uute atraktiivsete külastusobjektide loomine (Luunja puhkeala väljaehitamine, muuseumi või ekspositsiooni loomine, matkaradade tegemine)
- Matka- ja terviseradade ning kergliiklusteede väljaehitamine
- Aktiivne koostöö teiste omavalitsuste, turismiorganisatsioonide ja kolmanda sektoriga
- Ettevalmistavate tegevuste läbiviimine Emajõe kui Luunja valda pikalt läbiva potentsiaalse veetee intensiivseks kasutuselevõtuks (planeeringud, uuringud, projekteerimine, rahataotlused, koostöö partneritega)
- Osalemine geopargi (omavalitsuste koostööprojekt) väljaarendamises
- Kabina piirkonna kujundamine puhkealaks koostöös omanikuga
- Luunja jõesadama ja puhkeala arendamine ja majandamine SA Luunja Jõesadam poolt

9. HARIDUS

9.1. Ülevaade olukorrast

Luunja vallas on neli haridusasutust – Luunja Keskkool, Kavastu Algkool-Lasteaed, Luunja Lasteaed Midrimaa ja äsja valminud Lohkva Lasteaed.

Luunja Keskkool

Luunjas alustati koolihariduse andmist juba 1765.a. Luunja Külakool asus Sirgus.

1860-il tegutses Luunja Algkool vallamajas. 1893.a valmis uus koolimaja, mis mahutas 80 õpilast. Hoone hävis 1925.a tules. Kool paigutati Kõnsa talu ja hiljem Luunja Raamatukogu Seltsi ruumidesse. 1932.a alustati uues koolimajas, mis mahutas 120 õpilast.

Teise maailmasõja ajal hävis ka see hoone, tööd jätkati taludes. Kooli nimetus oli siis Luunja Mittetäielik Keskkool. 1948 muudeti kool Luunja Algkooliks, mis tegutses vallamajas.

1964 valmis Luunjas uus koolimaja, kus jätkasid õpinguid Kabina 8-klassilise Kooli ja Luunja Algkooli õpilased. 1978.a alates töötab Luunjas Keskkool. 1978.a valmis ka 3-korruseline korpus. Koolimajas on 24 klassiruumi, raamatukogu, aula, maadlus- ja jõusaal, tervisetuba, täismõõtmega võimla ja vajalikud abiruumid.

Luunja Keskkooli peamine eesmärk on Luunja vallas elavatele lastele heatasemelise hariduse andmine. Vabadele kohtadele võetakse õpilasi ka väljastpoolt Luunja valda.

Luunja Keskkooli õpilaste arv tervikuna on hakanud viimastel aastatel kasvama. Üha rohkem Luunja vallas elavaid lapsi on alustanud oma kooliteed koduvalla koolis, Tartusse ja mujale esimesse klassi astujate arv on kahanenud marginaalseks.

2005.a on rakendatud majandusõppe suunda. Majandust õpetatakse Luunja Keskkoolis aga juba 1995.a alates, tuginedes Junior Achievement Eesti programmidele.

Õppurid on aktiivselt osalenud olümpiaadidel ja erinevatel võistlustel. Programmi raames loovad õpilased oma õpilasfirma ning toodavad ja müüvad oma tooteid või teenuseid. Kursuse käigus koostatakse äriplaan ja õpitakse pidama aruandlust.

Luunja Keskkool on koostööd väärtustav kool. Toimib koostöö kolme Eesti sõpruskooliga, koostöövormiks on õppepäevad 4 korda aastas.

Kooli eesmärgiks on anda kvaliteetset, konkurentsivõimelist haridust, võimaldades õpilastele võimetekohast arengut turvalises, kaasaegses õpikeskkonnas ning kujundada neist hoolivad,

toimetulevad, arenemisvõimelised ja terve eluhoiakuga elukestvad õppijad.

Kavastu Algkool-Lasteaed

Kavastus hakati kooliharidust andma juba aastast 1768. Erinevate nimetuste ja klassikomplektide arvuga tegutses kool aastani 1974. Kooli taasavamine toimus 1991.a. 1992.a reorganiseeriti lastepäevakodu ja kool Kavastu Algkool-Lasteaiaks. Asutus tegutseb korterelamus, mille esimene korrus oli juba algselt ehitatud lasteaiaks. Algkool-lasteaial on kasutada ruumid hoone kahel korrusel.

Lasteasutuse arendamisel lähtutakse olemasolevatest võimalustest (looduslik keskkond, Emajõe-Suursoo looduskeskuse lähedalolu, laste arvu vähesuse tõttu on võimalik iga lapsega individuaalne tegelemine).

Kooli ruume kasutatakse ka kogukonna ürituste läbiviimiseks. Samuti tegutseb asutuse ruumides Kavastu Noortekeskus.

Õppetöö algkoolis toimub I–IV klassini kahes liitklassis, lasteaias ühe liitühmaga.

KAL-il on olemas õueala ning kasutada on Kavastu pargis olev korvpalliplats.

Lasteaias ja koolis on lastel võimalik osaleda viies huviringis (näitering, kunstiring, muusikaring, showtants ja kreeka-ruuma maadlus). Kavastu Algkool-Lasteaias töötab tugispetsialist, logopeed-HEV-koordinaator.

Lasteaiaruumid võimaldavad ühe liitühmaga (21 last) tegevuse. Haridusteenuse osutamine kohapeal on üks olulisemaid piirkonna jätkusuutlikkuse tagajaid. Hariduse andmine Kavastus tugevdab külakogukonda, suurendab lapsevanemate, õpetajate ja laste omavahelist suhtlust.

Kavastu Algkool-Lasteaia eripäradeks on kodukoha lähedus, lapsekesksus, üksteisega arvestamine, ümbritsev looduskeskkond, tundide ja tegeluste läbiviimine looduses, väljakujunenud traditsioonid, ühistegemised, turvalisus. Lasteaed on liitunud alates 2014. aastast projektiga „Kiusamisest vaba lasteaed“.

Luunja Lasteaed Midrimaa

Luunja Lasteaed Midrimaa avati 1985.a 5-e rühmalisena.

1991.a jäi alles kolm rühma, tühjaksjäänud hooneossa kolis vallavalitsus. 1994.a oli lasteaed 2-rühmaline.

2011.a alates on lasteaias 7 rühma (neist 6 lasteaias hoones ja 1 rühm Luunja Keskkooli hoones).

Lasteaia moto on „Midrimaal mängides suureks!“.

Lasteaed väärtustab meeskonnatööd, avatust erinevate koostööpartneritega, lapsekesksust ja mõtteerksust, tervislikke eluviise, tervislikku toitumist, füüsilist aktiivsust ning sõbralikku ja turvalist keskkonda, sallivust, viisakust, laste eripäraga arvestamist, laste päeva, nädala, kuu, aasta rütmi, arvestades rahvuslikkust, paikkonna eripära ja traditsioone, omanäolisust.

Lasteaia prioriteetideks on loodus ja tervis.

Lasteaia vahetu keskkond soodustab tegevuste läbiviimist looduses (roosiaed, mõisapark, Emajõe äär). Lasteaias on mitmesugused võimalused laste arendamiseks: avastustuba, kaasaegne tehnika, majas tegutsevad huviringid.

Lisaks üldõpetuse põhimõtetele kasutatakse õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimiseks Hea Alguse ja Montessori pedagoogika elemente ning avastus- ja õuesõpet. Oluline on õppimine läbi mängu. Lasteaias toimub pidev mängukeskkonna arendustöö, õppematerjalide loomine ja süstematiseerimine. Õppetegevust toetavad tegevused lähtuvad rahvakalendritähtpäevadest, valla ja lasteaias traditsioonidest, haarates erinevaid koostööpartnereid.

Lohkva Lasteaed

Lasteaed avati 2010.a

Lasteaias on kohti kokku 76 lapsele, töötab neli aiarühma. Peamisteks probleemideks lasteaia hoones on õhukuivus kütteperioodil, liiga väike saal muusika- ja liikumistegevuste läbiviimiseks ning abiruumide puudus.

Lasteaed väärtustab koostööd, toetamist ja hoolimist, toetades iga lapse individuaalset arengut, tolerantsust, professionaalsust, panustades pidevasse enesetäiendamisse ja õppides kolleegide kogemustest. Õppe- ja kasvatustegevused toimuvad J. Käisi üldõpetuse põhimõtete alusel, millest lähtuvalt on prioriteetideks loodus- ja õuesõpe.

Laste arenguks on head tingimused: kompenseerimaks asukohta tööstuspiirkonnas on lasteaial suur, kõrghaljastusega ja mitmekesiseid tegutsemisvõimalusi pakkuv õueala; soetatud on rikkalik mängu- ja õppevara, rakendatud on tugisüsteemid (logopeed, eripedagoog).

Lasteaia õppekavas on rõhutatud laste loovuse arengut toetavate tegevuste ja keskkonna tähtsust.

Lasteaia asukoht linnalähedases piirkonnas võimaldab lastega läbi viia erinevate valdkondadega seotud õppekäike lasteaia lähiümbruses (ettevõtted, linnaliikluses toimetulek). Lasteaias väljakujunenud traditsioonilised üritused lähtuvad aastaegadest, rahvakalendrist, tähtpäevadest ning lasteaia eripärast.

9.2. Eesmärgid

- Konkurentsivõimelise hariduse pakkumine kooliastmetes ja lasteaedades.
- Laste ja õpilaste arengut toetava, turvalise õpikeskkonna kujundamine kaasava hariduse ja kiusamise vaba kooli ja lasteaia põhimõtetest lähtuvalt
- Kõigis haridusasutustes kasutatakse kaasaegseid metoodikaid, õppevahendeid ja tehnoloogiaid
- Kooli õppekava ja füüsilise õpikeskkonna vastavusse viimine riiklikus õppekavas sätestatuga
- Õpilaste individuaalsuse ja erivajaduste arvestamine
- Haridustöötajate toetamine, koolitamine ja motiveerimine
- Luunja Keskkooli maine tõstmine ja õpirände vähendamine
- Haridusasutuste hoonete renoveerimine
- Lasteaiakohtade või lastehoiuvõimaluste tagamine kõikidele Luunja valla lastele
- Heatasemelise ja mitmekesise huvialategevuse võimaldamine
- Sisulise koostöö süvendamine valla haridusasutuste vahel
- Haridusasutuste eripärade kujundamisse kaasatakse kogukonda ja lähtutakse kogukonna vajadustest

9.3. Tegevused

- Lapse individuaalse arengu toetamine ja suunamine õpetajate ja tugistruktuuride poolt, lapse arengu pidev analüüs, tagasiside andmine lapsele endale ja perele, edusammude tunnustamine, õppetöövälise tegevuse arendamine
- Kõikide ametikohtade täitmine kvalifitseeritud personaliga, mentorite rakendamine noorte õpetajate abistamiseks ning toetava pedagoogi rakendamine uue pedagoogi tööleasumisel
- Õuesõppe jm innovaatiliste õppevormide ja meetodite rakendamine
- Erivajadustega laste ning andekate laste toetamine, individuaalsete õppekavade rakendamine
- Kõikide ametikohtade täitmine kvalifitseeritud personaliga, mentorite rakendamine noorte õpetajate abistamiseks, arenguestluste läbiviimine personaliga ning regulaarse tagasiside olemasolu
- Motiveerivate töötingimuste kujundamine haridusasutustes, personali kaasamine asutuse arendamisse, asutusesisese positiivse mikrokliima kujundamine ja hoidmine, meeskonnatöö arendamine
- Haridusasutuste tegevuse maksimaalne avalikustamine läbi erinevate kanalite (valla veebilehel, valla infolehes), lastevanemate suurem kaasamine haridusasutuste arendustegevustesse, lastevanemate nõustamine ja koolitus, hoolekogu liikmete koolitus
- Kaasaegsete IT võimaluste maksimaalne kasutamine
- Haridusasutustele kaasaegsete õppevahendite ja inventari soetamine,
- Täiendavate lasteaiakohtade loomine Lohkvas
- Linnapiirkonna koostööprojekti raames täiendavate lasteaiakohtade ja lastehoiuvõimaluste loomine
- Uue lasteaia ja multifunktsionaalse keskuse väljaehitamine Lohkvas
- Luunja Lasteaia Midrimaa ning Luunja Keskkooli hoonete soojustamine ja küttesüsteemide rekonstrueerimine

10. KULTUUR

10.1. Ülevaade olukorrast

Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus

Luunja valla kultuurielu peamiseks korraldajaks on Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus (kuni 2013. a. alguseni Luunja Kultuurimaja).

1985.a avatud keskuse näol on tegemist Tartumaa suurimat saali omava maakultuurimajaga: esimesel korrusel on 450 ruutmeetrise pindalaga suur saal ning keldrikorrusel asub 100-kohaline keldrisaal. Hoonele lisab väärtust ainulaadne arhitektuur ja paiknemine heas asukohas Luunja aleviku keskel.

Kultuuri- ja Vabaajakeskuse tegevuse eesmärgiks on Luunja valla elanike kultuurilise teenindamise tagamine, rahvakultuuri säilitamine ja arendamine, huvi-, spordi- ja vabaajategevuse ning avatud noorsootöö korraldamine ning koordineerimine.

Keskuse juures tegutsevad kollektiivid ja huvialaringid. Keskuse poolt korraldatakse viimastel aastatel üle 100 erineva ürituse aastas. Tähtsaimateks nendest on Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine, Luunja laste mängumaa, Emadepäeva kontsert-aktus, laululaval peetav jaanituli, Tartumaa taidlejate päev, Luunja diskorite festival, vallarahva aastalõpupidu, lastekaitsepäeva

tähistamine, kultuurineljapäevad, tunnustatud artistide kontserdid, teema-aastatega (Mõisa aasta, Jõe aasta) seotud üritused jpm.

Üha suuremat populaarsust ürituste toimumiskohana kogub Luunja Roosiaed. Keskuse hallata on ka Luunja mõisapargis asuv laululava, üritusi korraldatakse ka Lohkva raamatukogus ja Kavastu pargis. Keskuse aktiivsemateks koostööpartneriteks on MTÜ Münnich, Luunja Maanaiste Selts, Lohkva raamatukogu, Luunja lasteaed Midrimaa ja Luunja Keskkool.

Raamatukogud

Luunja vallas on kolm rahvaraamatukogu: Lohkva, Luunja ja Kavastu. Alates 2012.a. töötavad raamatukogud ühendatud asutusena, mille keskus paikneb Lohkva raamatukogus. Valla raamatukogude põhiteenuseks on teavikute kojulaenus ja kohalkasutus. Olulised tööloigud: otstarbekas kogude komplekteerimine, korrastamine ja säilivuse tagamine; päringutele vastamine; üritused kogude tutvustamiseks (hea koostöö Luunja Kultuuri ja Vabaajakeskusega); RVL-teenus (eriti oma valla raamatukogude vahel); koduloo andmete kogumine (sh digitaliseeritud URRAM-i kodulooportaali täiendamine); info- ja kultuuritöö. Laenustegevus toimub elektrooniliselt raamatukoguprogrammi URRAM-i toel (olemas head elektronkataloogid). Kätesaadav on piisavas koguses kultuuriperioodikat ja nüüdis- ning väärtkirjandust. Tasulised teenused: printimine ja koopiategemine. AIP on kõigile soovijatele tasuta.

10.2. Eesmärgid

- Toimiv aastaringne ja aktiivne kultuurielu, valla poolt pakutavad kultuurialased teenused on kvaliteetsed ja üritused rahvarohked.
- Luunja vallale omaste kultuuritraditsioonide ning esindusürituste säilitamine ja uute kujundamine.
- Luunja valla raamatukogudes on võimalik rahuldada elanike kultuuri-, hariduse-, teabe- ja meelelahutuse vajadusi, toetada õppimist ja teadmiste hankimist ning kirjanduse ja kunsti harrastust.

10.3. Tegevused

- Kultuuri- ja Vabaajakeskuse ja Luunja raamatukogu ruumide renoveerimine, sh kultuurimaja suurde saali lükandvaheseina ehitamine
- Kultuuri- ja Vabaajakeskuse hoone soojustamine ja küttesüsteemide rekonstrueerimine
- Kujundada välja regulaarselt toimuvad valla esindusüritused.
- Kultuurilise tegevuse vallapoolne korraldamine ja rahastamine.
- Tunnustamine ja koostöö eri osapoolte vahel
- Avalikkuse (sh ajakirjanduse) pidev vallapoolne informeerimine pakutavatest toetusmeetmetest ja teenustest.
- Hästitoimivate kultuuriürituste ja –traditsioonide korraldamise jätkamine (sh Söödi preemia, Klopandi tantsrühm, diskorite konkursid, laste mängumaad, emadepäeva tähistamine, valla jaanituli ja jõulupeod vallarahvale, eakatele ja lastele, kultuurineljapäevad, mõisa, valla suurkujude ning Emajõega seotud üritused)
- Lohkva raamatukogu ruumide uues asukohas väljaehitamine.
- Uute ürituste algatamine olulistele sihtgruppidele

11. SPORT

11.1. Ülevaade olukorrast

Luunja vallas koordineerib sporditööd Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskus. Sporditegevust rahastatakse Luunja valla vahendite ja projektitoetuste kaasabil. Valla eelarvest rahastatakse rahvaspordiüritusi ning osalemist piirkondlikel ja üleriigilistel valdade mängudel jmt. võistlustel.

Valla suurim ja olulisim spordirajatis on Luunja Keskkooli spordikompleks koos staadioniga. Spordikompleksis on renoveeritud võimla, maadlussaal, väike peeglisaal ja jõusaal. 2013.a on välja ehitatud jooksurada, varasemalt on rajatud asfaltkattega korvpalliplats ning ronimisatraksioonidega sportimisala. Staadion vajab renoveerimist. Korvpalliplatsile rajab kool talviti liuvälja.

Luunja alevikus on valgustatud suusarada (pikkusega ca 1 km). Valgustamata rajad (3 km ja 5 km) on Kabinas. Kabina suusa- ja liikumisradade rajamine ja korrashoid on seni toimunud kodanikualgatuse korras. Vald toetab seda tegevust läbi kohaliku omaalgatuse programmi ning LKVK rahastab tehtavaid töid.

Viimastel aastatel on valla territooriumil valminud kergliiklusteed:

- 2012 Tartu-Põvvatu kergliiklustee (ca 2,5 km) – Maanteeameti investeering
- 2013 Lohkva-Kabina-Vanamõisa tee ääres kergliiklustee (ca 0,7 km) - Maanteeamet
- 2014 Põvvatu-Luunja kergliiklustee (ca 3,6 km) – Luunja valla investeering EAS toel

Jalgpalli harrastamiseks kasutatakse Luunja kooli staadionit. Kavastus on olemas jalgpalliplats, samuti liivaväljaku võrkpalli mängimiseks ja asfaltkattega korvpalliplats.

Valla spordirajatiste korrashoidu (va Luunja Keskkooli spordikompleks) koordineerib Kultuuri- ja Vabaajakeskus.

Samuti on eramaadele rajatud spordiplatse - Kakumetsa, Kabina ja Sirgu külas. Lohkvas uuendati 2014.a kodanikualgatuse korras korvpalliplats.

Vallas toimuvad traditsioonilised spordisündmused: Jaan Jaago mälestusturniir kreeka-rooma maadluses ja Luunja Karikas ratsutamises.

Luunja valla sportlased võtavad traditsiooniliselt osa mitmetest maakondlikest ja vabariiklikest võistlustest: Tartumaa talimängud, Tartumaa suvemängud, Eesti valdade talimängud, Eesti valdade suvemängud, Emajõe mängud.

Paljud valla lapsed ja noored osalevad Tartu linna spordiklubides.

Erasektori poolt on valda rajatud ratsutamiskompleksid, kus on head võimalused ratsaspordiga tegelemiseks.

Talliteenuste OÜ Luunja Ratsakeskuses on kaks talli ja sisemaneži, samuti kaks liivakattega võistlusväljakut, millest üks on Eestis suurim. Ratsakeskusele kuulub ka hobusekasvatus ca 60 hobusega.

Luunja hobu- ja vabaajakeskus on loodud rahvusvaheliste ja rahvuslike ratsavõistluste korraldamiseks. Arendatava spordikompleksi pindala on ca 5 ha. Valminud väljakutele lisaks on planeeritud tribüünid, välitallid, parklad jms. Kehtestatud on ala detailplaneering.

Tartumaa Ratsaspordiklubi liikmete seast on sirgunud mitmeid Eesti meistreid: Urmas Raag (on üheksakordne Eesti meister), Tjorven Siiboja (Eesti meister noorteklassis 2008) jt.

Saksa ratsakooli kasutuses (tegutseb Sirgu külas) on liivakattega ratsutamispplats suurusega 45x65m. Võimalik on ratsutada ka krossiplatsil. Rajatud on sisemanež. Hoones on köetav ruum vaatajatele, seal toimuvad paljud üritused.

Luunja Vallavalitsus on sõlminud lepingu MTÜ FC Santosega, mille kohaselt on vald andnud klubile maa Luunjasse jalgpallikompleksi rajamiseks. Kehtestatud on vastav detailplaneering. Hetkel on töös vallavolikogu kultuuri- ja spordikomisjonis idee luua Luunjasse spordikool. Spordikooli õppekavad töötatakse välja erinevate spordialade lõikes. Alustatakse ratsakooli kui pikaajalise traditsiooniga seksiooniga. Vastavalt nõudlusele ja võimalustele on kavas laiendada spordikooli tegevusalade ringi maadluse-, kergejõustiku-, võrkpalli- ja teiste spordialade lisamisega.

11.2. Eesmärgid

- Luunja valla spordikorraldus on süsteemne ja arenev
- Loodud on mitmekülgsed võimalused spordiga (eelkõige noortesport, harrasussport) tegelemiseks, rajatud on kaasaegne spordirajatiste võrgustik
- Elanikud on teadlikud tervislikest eluviisidest ja harrastavad aktiivselt liikumist ning sporti, osalevad aktiivselt valla spordivõistlustel ja tervisepäevadel
- Treeningtegevust pakuvad ning üritusi organiseerivad tugevad ja elujõulised spordiklubid

11.3. Tegevused

- Spordi rahastamissüsteemi täiustamine
- Pidev koostöö klubide, haridusasutuste, spordialaliitude, maakondlike ja riiklike struktuuride, sponsorite vahel
- Spordi infrastruktuuri arendamine, selle kasutamise optimeerimine ning vajaliku inventari soetamine
- Kergliiklusteede ning tähistatud tervise- ja matkaradade rajamine ja hooldamine
- Traditsiooniliste ürituste toetamine ja läbiviimine
- Spordiklubide tegevuse arendamine ja toetamine: olemasolevate klubide toetamine ja uute klubide loomisele kaasaaitamine
- Jalgpallikeskuse rajamine Luunjasse (koostöös jalgpalliklubiga FC Santos)
- Spordi ühisürituste algatamine ja läbiviimine koostöös naabervaldadega
- Aktiivne koostöö Vooremäe suusakeskusega
- Osalemine piirkondlikes, riiklikes ja rahvusvahelistes projektides ja programmides

12. NOORSOOTÖÖ

12.1. Ülevaade olukorrast

Noorsootööd Luunja vallas koordineerib Luunja Vallavalitsus, pöhirõhk on avatud noorsootööl. Igapäevaselt tehakse noorsootööd Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuses, Luunja Noortekeskuses, Luunja Keskkoolis, Kavastu Algkool-Lasteaias ja Kavastu Noortekeskuses. Avatud noorsootöö ja huvihariduse korraldamine on Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse pädevuses alates 2013.a.

Luunja Noortekeskus asub Luunja alevikus. Ruumid on 2014.a renoveeritud ning vastavad kaasaegse noortekeskuse nõuetele. Keskus on avatud viiel päeval nädalas, noorsootööd viiakse läbi ka väljaspool noortekeskuse ruume.

2014.a sügisel alustasid Luunja Noortekeskuses tööd kitarriring, matkaring, noorte diskorite ring, noored muusikud, trummiring.

Kavastu Noortekeskus asub Kavastu Lasteaed-Algkooli ruumides. Keskuses saab kasutada kolme väikest ruumi. Vahenditest on olemas piljard, lauatennis, koroon, batuut õues, poksikott, erinevad lauamängud, arvuti, jooksutrenažöör ja velotrenažöör.

Töötajaid on üks. Kavastu Noortekeskus on avatud kolmel õhtupoolikul nädalas.

Aastatel 2009-2013 tegutses Luunja Noortevolikogu, korraldati üritusi, osaleti vallavolikogu komisjonide töös ning panustati nii maakondliku kui ka riikliku tasandi noortepoliitika arendamisse. Võimalusel kavandatakse tegevus taaskäivitada.

12.2. Eesmärgid

- Pakkuda noortele mitmekesiseid võimalusi vaba aja veetmiseks ning tervislikuks ja arendavaks tegevuseks
- Kaasata noori neid puudutavate otsuste tegemisse, andes neile seeläbi ühiskondliku tegevuse kogemust
- Arendada noorte koostööoskust
- Luua ja süvendada kontakte noorte ja nende organisatsioonide vahel kohalikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasemel
- Innustada noorte aktiivsust, omaalgatust ja eneseteostust
- Toetusmeetme rakendamine noortelalgatuste stimuleerimiseks
- Motiveerida noori tegema valikuid ja otsuseid ning tajuma nende tagajärgi
- Pakkuda läbi ürituste, projektide jm noortele kogemusi erinevatelt erialadelt
- Õpetada noori hankima, hindama ja kasutama informatsiooni.

12.3. Tegevused

- Lohkvasse noortekeskuse väljaehitamine
- Luunja ja Kavastu noortekeskuste kaasajastamine
- Noortele sobivate vaba aja veetmise kohtade rajamine välitingimustes (mänguplatsid, varjualused jm)
- Luunja noortevolikogu tegevuse taaselustamine
- Erinevate noortekeskuste vaheliste koostööprojektide jätkuv toetamine
- Osalemine kohalikes, riiklikes ja rahvusvahelistes projektides ja programmides
- Noorte omaalgatuse toetamine
- Koolituste korraldamine
- Erinevate noorteürituste korraldamine
- Teavitamine ja info vahendamine, mainekujundus

13. SOTSIAALHOOLEKANNE JA TERVISHOID

13.1. Ülevaade olukorrast

Sotsiaalhoolekande ja sotsiaalse kaitse küsimustega Luunja vallas tegeleb volikogu sotsiaalkomisjon ja sotsiaalnõunik. Lisaks on tööl osalise koormusega kaks sotsiaalhooldustöötajat.

Luunja valla rahvastik on viimastel aastatel kiiresti kasvanud. Lisandunud on palju noori peresid, samuti on suurenenud pensionäride arv.

Aasta-aastalt on kasvanud puudega inimeste arv, sealhulgas ka puudega laste arv. Luunja vallas on igakuine hooldajatoetuste kogumaht üle 1600, mida makstakse keskmiselt 70-le puuetega inimeste hooldajale.

Lasterikaste perede arv on pisut vähenenud. Praegu on vallas 11 nelja- ja enamalapselist peret, sh üks kuuelapseline ning üks kümnelapseline pere.

Töötute arv on viimastel aastatel mõnevõrra vähenenud. Toimetulekutoetuse saajate arv on olnud 10 leibkonna ringis. Alates 2013 on vajaduspõhised peretoetused taotlenud 10 leibkonda.

Luunja vallas osutatakse järgmisi sotsiaalteenuseid: sotsiaalnõustamine, kodu- ja eluasemeteenus, tugiisikuteenus, asenduskoduteenus, hooldamine hoolekandeesutuses, abivahendite andmine, transporditeenus ja muud toimetulekuks vajalikud sotsiaalteenused.

Vallas kehtestatud sotsiaaltoetuste maksmise korra järgi makstakse alljärgnevat toetusi:

- Sünnitoetus
- Lapsehoiu toetus
- Lapsehoiuteenus toetus
- Aabitsatoetus
- Koolilõuna toetus põhikooli- ja keskkooliõpilastele
- Koolilõuna toetus kutsekooliõpilastele (põhikooli baasil)
- Töövihikute maksumuse kompenseerimine keskkooliõpilastele
- Sõidukompensatsioon linnalähedastes küldes elavatele õpilastele
- Maamaksu kompenseerimine pensionäridele
- Pensionäride juubelitoetus
- Hooldustoetus puuetega inimestele
- Matusetoetus
- Erandkorras makstavad toetused.

Traditsiooniliselt on Luunja Vallavalitsus korraldanud mitmesuguseid vastuvõttusid:

- Nn beebipeod aasta jooksul sündinud lastele koos vanematega (2 korda aastas), kingituseks on nimeline hõbelusikas
- I klassi minevatele lastele koos vanematega kooli alguse pidu
- vallavanema vastuvõtt keskkoolilõpetajatele
- üritus paljulapselistele peredele
- vastuvõtt tublidele õpilasvõistlustel osalenud õpilastele ja neid juhendanud õpetajatele

Pikaajaseks traditsiooniks on muutunud pensionäride jõulupidu, kus on osalejaid üle 100.

Jõulupidu on Luunja pensionäride poolt oodatud ja armastatud.

Esmatasandi arstiabi on üks osa valla sotsiaalhoolekandest. Selleks töötavad vallas OÜ Tartumaa Perearst alluvuses Luunja ja Kavastu velskripunktid. Mõlema juures asuvad ka apteegid. Vallaeelarvelistest vahenditest on hoitud ruumid korras ning velskripunktid varustatud vajaliku inventariga. Luunjas on velskripunkti tarbeks kaks ruumi vallale kuuluvas majas, Kavastus 2-toaline korter.

Velskrid teevad koostööd kahe perearstiga, kes käivad mõlemas velskripunktis kaks korda kuus vastuvõttudel. Koostöö perearstidega on tihe ning tulemuslik.

Velskrid tagavad igapäevaselt kohalikele inimestele esmatasandilise arstiabi kättesaadavuse. Lisaks osutavad nad oma piirkonna inimestele õendusteenust vastavalt vajadustele ning oma pädevusele. Vallaelanikud on teenusega rahul, saades kiiresti abi ja nõu kohapeal.

13.2. Eesmärgid

- Puuetega inimeste teadlikkuse tõstmine nende õigustest ja võimalustest ning nende rehabilitatsioonile kaasa aitamine
- Eakate ja puuetega inimeste iseseisvat toimetulekut tagavate teenuste, sh isikliku abistaja teenuse võimaldamine, arendamine ja mitmekesistamine
- Lastega perede abivajaduse õigeaegne tuvastamine ning vajadusel abi osutamine
- Lastevanemate koolitusele kaasaaitamine nende teadlikkuse ja oskuste suurendamiseks
- Lastevanemate teadlikkuse tõstmine nende vastutusest oma laste eest ja oma lastele tööharjumuste kasvatamiseks
- Perekonna väärtustamine
- Toimetulekuraskustes inimeste toetamine
- Sotsiaal- ja munitsipaalkorterite olukorra parandamine
- Koostöö jätkamine OÜ Tartumaa Perearstidega kahe velskripunkti ja apteegi töö säilitamiseks
- Tervist ja tervislikku elukeskkonda väärtustava hoiaku kujundamisele kaasa aitamine
- Toimiv omastehooldamise tugisüsteem

13.3. Tegevused

- Koolitus- ja nõustamisprojektid tööealistele puuetega inimestele ja tööandjatele
- Koduteenuste arendamine, mis võimaldab eakal inimesel oma kodus hakkama saada. Avahooldusteenuste arendamine lisaks "tururingidele".
- Kohaliku omavalitsuse ja lasteasutuste tihe koostöö
- Koolituste korraldamine lapsevanematele läbi erinevate projektide
- Koolituste korraldamine peredele läbi erinevate projektide
- Pereürituste korraldamine, Luunja valla Aasta Ema konkursi jätkuv toetamine (*Muudetud Luunja vallavolikogu 22.09.2011.a. määrusega nr 26*)
- Toimetulekuraskustesse sattunud inimeste märkamine, leidmine. Probleemsete inimeste leidmine võimalikult kiiresti ja neile vajalike teenuste või nõustamise osutamine, kaasates ka võrgustikuliikmeid
- Sotsiaal- ja munitsipaalkorterite järjepidev remontimine ja renoveerimine
- Tiheda koostöö jätkamine Luunja valla inimesi teenindavate perearstidega
- Koostöö jätkamine tervistedendavate institutsioonidega. Tervisepäevade korraldamine Luunja velskripunktis, tervislike eluviiside propageerimine
- Valla asutustesse puuetega inimeste juurdepääsuvõimaluste laiendamine
- Omastehooldajad saavad omavalitsuselt vajalikku infot, tuge ja abi

14. KÜLALIHKUMINE, MITTETULUNDUSSEKTOR, KOHALIK OMAALGATUS

14.1. Ülevaade olukorrast

Luunja valla territooriumil on registreeritud kokku 64 mittetulundussektorisse kuuluvat juriidilist isikut.

Elanike aktiivsus on piirkonniti erinev. Vanim Luunja vallas tegutsev MTÜ on Luunja Maanaiste Selts, mis taasloodi 1992.a. Tegusalt toimivad MTÜ Münnich ja MTÜ Luunja Hüvanguks, olles aktiivseteks ideede genereerijateks ning projektitoetuste taotlejateks. Valla külaliikumises on kõige aktiivseks kogukonnaks Sirgu küla, kus on loodud külaselts, valitud külavanem, koostatud küla arengukava ja toimib aktiivne seltsielu. Peale selle on loodud külaseltsid ja korraldatakse üritusi Lohkva, Kakumetsa, Põvvatu, Poksi, Kikaste, Sava ja Kabina külates.

Spordiga tegelev maadlusklubi Jaan on nime saanud Luunja vallas sündinud seitsmekordse maailmameistri Jaan Jaago järgi. Klubi poolt rajatud Luunja Keskkooli maadlusbaasis tegelevad noored kreeka-rooma maadlusega. Klubi korraldab igal aastal osavõtjaterohkeid rahvusvahelisi Jaan Jaago mälestusvõistlusi.

Luunja valla spordiklubi korraldab valla võistkonna osalemise piirkondlikel, maakondlikel ja vabariiklikel võistlustel ja mängudel.

Veibri küla Kaare tee uusasumi elanikud on asutanud MTÜ Soosaare, mille põhitegevuseks on asumi elanike huvide esindamine ja kaitsmine, ühistegevuse korraldamine, et kujundada asumile vajalikud infrastruktuurid, luua turvaline elukeskkond ning arendada kogukondlikku tegevust.

Probleemiks on osade piirkondade elanike vähenenud aktiivsus ja kaasatus, eeskätt puudub see uusasumite elanikke.

Vald toetab kolmandat sektorit mitmel viisil:

- Rahalised toetused (tegevustoetused, projektitoetused, projektide kaasfinantseerimine)
- Ruumide võimaldamine tegevuseks
- Avaliku kasutuse lepingute sõlmimine (maade osas, projektitaotluste korral)
- Nõustamine projektide ettevalmistamisel jmt.
- Ühiste projektide algatamine ja teostamine

Aktiivsemateks MTÜ-deks ja seltsinguteks Luunja vallas erivaldkondades on:

MTÜ Luunja Aidarahvas
MTÜ Münnich
MTÜ Trambali
Naisrahvatantsurühm Klopandi
Kakumetsa ja Põvvatu külade selts
Kavastu Meeste Selts
MTÜ Lohkva Külaselts
Luunja Maanaiste Selts
Sava Küla Selts
Sirgu Küla Selts
Liivimaa Ratsaklubi
MTÜ Lohkva Külaselts
MTÜ Maadlusklubi Jaan
MTÜ Sporditeenindus
MTÜ Tartumaa Ratsaspordiklubi
Luunja Maanaiste Selts

14.2. Eesmärgid

- Arenenud, hästitoimiva kolmanda sektori olemasolu, kes on tegusaks partneriks valla arendamisel
- Mittetulundussektori piisav võimekus ideede algatamisel, ettevalmistamisel ja elluviimisel
- Eelarveväliste rahaliste toetusvahendite võimalikult ulatuslik kaasamine projektiideede teostamiseks
- Tugev kogukondlik identiteet
- Kohalike elanike aktiivne kaasatus vallaelu kavandamisse
- Toimiv koostöövõrgustik külaseltside jt organisatsioonide vahel
- Tihe ja tulemuslik koostöö valla, kolmanda sektori ja ettevõtjate vahel

14.3. Tegevused

- Mittetulundussektori võimekuse suurendamine koolituste, info vahendamise ja edukate praktikate kaudu
- Vahendite planeerimine vallaeelarvesse kolmanda sektori projektide omafinantseeringu katmiseks
- Toetusmeetme rakendamine noortealgatuste stimuleerimiseks
- Kolmanda sektori esindajate kaasamine valla tegevuste kavandamisse ja elluviimisse (arengukavade koostamine, sporditegevus, kultuuriüritused, heakorrakonkursid, külaplatside jm objektide rajamine, teenuste pakkumine, jm)
- Ühiste projektide algatamine ja teostamine, sh ühine tegevus LEADER tegevuspiirkonna raames
- Kolmanda sektori koostöövõrgustiku arendamine
- Nõustamine ja info vahendamine
- Elanike algatuste, ideede ja projektide toetamine
- Ideekonkursside, mõttetalgute korraldamine
- Uute elanike integreerimine kohalikesse kogukondadesse
- Külade ja kogukondade vajaduste arvestamine planeerimistegevuses ja arendustegevuste kavandamisel
- Valla elanike tunnustamise süsteemi täiustamine

15. VALLA JUHTIMINE

15.1. Ülevaade olukorrast

Luunja Vallavolikogu on 13 liikmeline. 2013.a. valimiste järel on volikogus 4 valimisliidu esindajad.

Volikogu poolt on moodustatud alatised komisjonid:

- revisjonikomisjon
- planeeringu- ja keskkonnakomisjon

- hariduskomisjon
- kultuuri- ja spordikomisjon
- sotsiaalkomisjon
- majanduskomisjon.

Vallavalitsus on viieliikmeline: vallavanem, finantsnõunik ja 3 esindajat valimisliitudest. Vallavalitsuse struktuuris töötab kokku 9 inimest ning üks lepinguline töötaja.

15.2. Eesmärgid

- Omavalitsuse põhifunktsioonide kvaliteetne ja õigeaegne täitmine
- Kohalike võimuorganite kõrge usaldusväärsus elanike ja kõikide partnerite jaoks
- Kõrgel tasemel haldussuutlikkus omavalitsuse ülesannete kvaliteetseks ja kiireks täitmiseks
- Avalike ülesannete täitmine optimaalse hulga kõrgelt kvalifitseeritud töötajaskonnaga
- Omavalitsuse kindel roll kohaliku arengu eestvedajana
- Missioonitundega ja strateegiliselt mõtlej juhikond
- Motiveeritud, professionaalne ja vastutusvõimeline personal
- Avalikkuse operatiivne ja objektiivne informeeritus võimuorganite tegevusest
- Hangete läbipaistvus ja aus konkurents teenuste ostmisel ja personali värbamisel
- Ostetavate tööde ja teenuste hea kvaliteet ja soodne hind
- Valla rahaliste vahendite sihipärane, kaalutletud ja efektiivne kasutamine
- Tõhusalt toimiv vallavarade majandamine
- Avalikkuse võimalikult laiaulatuslik kaasamine valla arendamisse
- Kohalike võimuorganite kõrge maine
- Vallavalitsuse professionaalne ja efektiivne tegutsemine

15.3. Tegevused

- Kiire info edastamise tagamine erinevate infokanalite kaudu
- Hangete ja konkursside kompetentne ettevalmistamine ja läbiviimine
- Valla iga-aastase eelarve koostamine konservatiivsetest põhimõtetest lähtuvalt, tuginedes tuluprognosidele ja eelnevate aastate täitmise analüüsile
- Pidev seire vallala kuuluvate varade seisundi ja kasutamise efektiivsuse üle
- Teenustele tehtavate kulutuste ning personali optimeerimine
- Tööde, teenuste ja kaupade soetamisel ja tellimisel arvestatavas mahus avalike vähempakkumiste korraldamine
- Pidev avalikkuse informeerimine olulisematest kavandatavatest tegevustest, vajadusel erinevatelt sihtgruppidele seisukohtade küsimine
- Personali pidev arendamine (enesetäiendamine, arenguestlused jm tagasiside tööle, tunnustamine jm motiveerimine)
- Tööülesannete põhjalik analüüs, vajadusel täpsustamine ja ümberkorraldamine, kohustuste ja vastutuse selge määratlemine
- Töötajate professionaalsuse tõstmine ja regulaarne täiendkoolitus
- Valla majandusvaldkonna tegevuste ümberkorraldamine

16. MAINEKUJUNDUS JA SUHTEKORRALDUS

16.1. Ülevaade olukorrast

Laiemalt võttes kujundavad omavalitsuse mainet kõik tegevused, mis tema territooriumil aset leiavad. Infokanalid on tänasel päeval väga mitmekesised nii tehniliste lahenduste kui sisulise külje poolest.

Luunja valla regulaarseteks infokanaliteks on pidevalt uuendatav valla veebileht ja igakuiselt väljaantav infoleht Kodu Uudised, mis on kättesaadav ka veebiversioonina.

Valda puudutavat infot on lisaks võimalik saada sotsiaalmeediast, vallavalitsusest, rahvaraamatukogudest ja osaliselt ka külades asuvatelt valla infostendidelt.

Uudiskünnise ületamise korral avaldatakse Luunja valda puudutavat infot suhteliselt sagedasti ka üleriigilistes meediakanalites, eeskätt Tartu Postimehes ja Külauudiste portaalis.

Olulisimaks mainekujundajaks ja infokandjaks on mõistagi valla elanikud.

16.2. Eesmärgid

- Luunja vald on tuntud Tartumaal ja kogu Eestis, omab positiivset kuvandit
- Valla elanikud on pidevalt ja objektiivselt informeeritud kodukohas toimuvast ja kavandatavast
- Vallavalitsus tegeleb suhtekorraldusega regulaarselt ja tagab, et värske info on alati kättesaadav avalikkusele
- Kaalukaid otsuseid puudutav info on operatiivne ja usaldusväärne
- Luunja valda puudutav positiivse sisuga info ületab sageli uudiskünnise ning leiab kajastamist üleriigilistes meediakanalites

16.3. Tegevused

- Vallas toimuva pidev kajastamine valla enda infokanalites (veebileht, Kodu Uudised)
- Olulisemate uudiste viimine piirkondliku või üleriigilise levikuga meediakanalitesse (päevalehed, võrguväljaanded, raadio- ja telekanalid, uudisteportaalid, suhtluskeskkonnad)
- Pidev pressiteadete koostamine ja levitamine (suuremate ürituste jm sündmuste, investeeringute, kavandatavate ja käsilolevate olulisemate tegevuste osas)
- Vallasisese mainekujunduse teostamine eesmärgiga väärtustada kodukanti ning suurendada elanike ühtekuuluvustunnet
- Valla visuaalse identiteedi uuendamine, mis on sobilik kasutamiseks paberil, veebikeskkonnas jm.
- Valla veebilehe uuendamine
- Valda tutvustavate esitlusmaterjalide (esindustrükis, film, powerpoint- materjalid) ettevalmistamine ja väljaandmine
- Valla sümboolikaga kujunduslahenduste loomine ja visualiseerimine (esemed, bannerid, paberandjal materjalid)
- Kinkepakkettide (külalistele, uutele vallaelanikele) soetamine
- Valla sümboolika laialdasem kasutamine vallale kuuluval mobiilsel tehnikal jm
- Uuendatud, detailse vallakaardi paigutamine valla kodulehele
- Kõik valla struktuuriüksused vastutavad oma vastutusala info edastamise eest

17. FINANTSSEISUND JA EELARVE

17.1. Ülevaade olukorrast

Viimaste aastate jooksul on omavalitsuste, sh Luunja valla tulubaas märkimisväärselt kasvanud tingituna majanduse üldisest kasvust. Valla elanike arv on pidevalt suurenenud, seoses sellega on lisandunud uusi maksumaksjaid.

Luunja valla võlakoormus on suhteliselt väike.

Kulutused tegevuskuludele on viimastel aastatel järsult suurenenud eelkõige haridusvaldkonnas laste arvu märkimisväärselt kasvust tingituna, mis on toonud kaasa Tartu linna jm koolides käivate õppurite arvu kasvu, samuti lisandunud lasteaiakohtade ja toetuste maksumused.

Luunja vallas panustatakse oluliselt ka elanike sotsiaalsele kaitsele, samuti noorte perede toimetulekusse. Teostatud on vallale olulisi investeeringuid, sh vallaeelarvevälistest vahenditest.

Luunja valla finantsseisundi osas on mitmeid arengut toetavaid asjaolusid:

- Üksikisiku tulumaksu laekumine ühe elaniku kohta on maakonna üks kõrgemaid
- Tulenevalt suhteliselt väikesest laenukoormusest on vallal võimalik vajadusel tagada investeeringuprojektide kaasfinantseerimist
- Osade arendusprojektide rahastamiseks on võimalik kasutada Euroopa Liidu fonde ning muid allikaid (erakapitali)

INVESTEERINGUD 2010-2014

Investeeringud on üheks kõige olulisemaks valla arengu eelduseks, parendades valla elukeskkonda ning avalike teenuste osutamise kvaliteeti ja mahtu, millega kaasneb reeglina ka uute elanike lisandumine ning valla tulubaasi kasv.

Vallas on viimastel aastatel ellu viidud mitmeid investeeringuprojekte, mille finantseerimiseks on lisaks omaosalusele saadud täiendavaid sihtotstarbelisi vahendeid KOIT-kavast, EAS-ist, KIK-ist jm.

Suurimad investeeringud on olnud hariduse (eeskätt alushariduse) valdkonnas, Luunja puhkeala ja jõesadama arendamises.

2010 - 2014 olulisemad ja mahukamad investeeringuprojektid:

2010

- Lohkva lasteaed 589 713 eurot

2011-2012

- Luunja Keskkooli soojustamine CO² vahendite abil 213 752 eurot

2013

- Luunja puhkeala ja jõesadama I etapp 154 718 eurot
- Teede kõvakatted 52 882 eurot

2014

- Põvvatu-Luunja kergliiklustee 589 013 eurot

- Teede kõvakatted 60 000 eurot
- Luunja mõisapargi korrastamine 52 655 eurot

17.2. Eesmärgid

- Valla finantsstegevus toimub plaanipäraselt
- Eelarvevahendite kasutamine on sihipärane ja efektiivne
- Valla raamatupidamine on usaldusväärne, aruandlus korrapärane, ülevaatlik ja nõuetele vastav
- Iga-aastased tegevuskulud on optimaalsed ning põhjendatud

17.3. Tegevused

- Pikaajalise finantsplaneerimise põhimõtete väljatöötamine ja rakendamine
- Valla asutuste eelarvete ning kõikide valdkondade kulude pidev optimeerimine
- Eelarvevahendite kasutamise sisuline analüüsimine kogu eelarveaasta vältel, vajadusel eelarvemuudatuste tegemine õigeaegselt
- Vallaeelarve tulude objektiivne prognoosimine konservatiivsetest põhimõtetest lähtuvalt
- Valla finantsseisundi pidev monitoorimine, vajadusel ennetavate abinõude kasutamine
- Vahendite likviidsuse pidev tagamine
- Vallavalitsuse ja valla asutuste tihe sisuline koostöö eelarvevahendite planeerimisel ja kasutamisel
- Piisavalt tõhus kontroll eelarvevahendite kasutamise seaduslikkuse, korrektsuse ja efektiivsuse üle

18. ARENGUKAVA ELLUVIIMINE

18.1. Rahastamine

Arengukava tegevuste kavandamisel lähtutakse vallaeelarve aluseks olevast tulubaasist ning selle prognoosist lähiaastate lõikes.

Tegevuskulude planeerimine toimub iga-aastaselt vastavalt tegelikele eelarvevõimalustele ning konkreetse aasta kuluvajadustele.

Lisaks mõjutab iga-aastaste kulude planeerimist konkreetse aasta jooksul erinevatest allikatest saadavate eelarveliste toetuste, riigieelarvest eraldatavate sihtotstarbeliste toetuste ning eelarveväliste vahendite maht. Kuna riigieelarvest, EL struktuurifondidest ja teistest allikatest eraldatavad summad pole detailselt teada rohkem kui ühe järgneva aasta osas, on ka eelarvet tervikuna võimalik detailselt planeerida sama perioodi ulatuses.

Kõikide sisuliste eesmärkide täitmine ei eelda täiendavate rahaliste vahendite eraldamist, vaid prioriteetide (rõhuasetuste) muutmist, töö efektiivsuse suurendamist või töökorralduse parandamist.

Enamiku investeerimisprojektide elluviimine sõltub kaasfinantseerimise olemasolust.

Arengekavas on kajastatud prioriteetsed objektid ja tegevused, mille elluviimiseks kavatsetakse taotleda vahendeid erinevatest allikatest. Positiivsete rahastamisotsuste korral tuleb lisada omafinantseeringu osa

Eelistatud on:

- projektide finantseerimine, kus valla omaosalus võimaldab hankida võimalikult suures mahus eelarveväliseid vahendeid
- projektid, mis aitavad lahendada kitsaskohti erinevates valdkondades ning saavutada seatud arengueesmärke
- projektid, mille rakendamine võimaldab saavutada majanduslikku efektiivsust, vahendite kokkuhoidu või suurendada valla tulubaasi

18.2. Arengukava täiendamine ja muutmine

Valla arengukava uuendamine toimub regulaarselt. Vallavolikogu vaatab arengukava läbi ja vajadusel viib sisse muudatused hiljemalt iga aasta 1. oktoobriks.

Vallavalitsus esitab hiljemalt iga-aastase arengukava läbivaatamise ajaks volikogule kirjaliku ülevaate arengukava täitmise käigu kohta.

Ettepanekuid arengukava muudatuste kohta võivad pidevalt teha vallavolikogu liikmed ja komisjonid, vallavalitsus, erinevad sihtgrupid (ettevõtjad, mittetulundusühingud), samuti kõik vallaelaniku

19. TULUDE PROGNOOS

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Eelarve põhitegevuse tulud (mln €)	3,3	3,4	3,6	3,9	4,2	4,5	4,8	5,0	5,3	5,6
Tulude kasv, %	16,3	4,9	9,4	11,3	7,8	8,8	6,7	4,1	6,0	5,7
Inflatsioon, %	2,8	0,3	1,9	2,5	3,0	2,8				
Elanike arvu prognoos	3821	3899	3990	4070	4140	4210	4270	4320	4370	4410
Elanike kasv, %	4,0	2,0	2,3	2,0	1,7	1,7	1,4	1,2	1,2	0,9

- Eelarve tulude kasvu prognoosi aluseks on Rahandusministeeriumi 2014.a. suvel koostatud lähiaastate prognoos

VALLA EELARVE TULUD JA KULUD 2010 – 2014

Luunja valla eelarve tegevustulude maht aastatel 2010 kuni 2014 (eurodes)

Tulu liik	2010		2011		2012		2013		2014	
	täitmine		täitmine		täitmine		täitmine		eelarve	
	€	osakaal	€	osakaal	€	osakaal	€	osakaal	€	osakaal
Füüsilise isiku tulumaks	1 357 803	59	1 596 163	59	1 810 793	64	2 139 121	65	2 380 511	70
Maamaks	45 313	2	44 390	2	43 694	2	41 770	1	41 314	1
Kaupade ja teenuste müük	168 599	7	182 262	7	186 824	7	180 310	6	182 197	5
Toetused	685 197	30	848 242	31	739 584	26	836 893	26	746 940	22
Muud tulud	42 054	2	40 000	1	30 051	1	70 489	2	36 531	1
Tulud kokku	2 298 966		2 711 057		2 810 946		3 268 583		3 387 493	

Luunja valla eelarve tegevuskulude maht aastatel 2010-2014 (eurodes, täisprotsentides)

Kulu liik	2010		2011		2012		2013		2014	
	täitmine		täitmine		täitmine		täitmine		eelarve	
	€	osakaal	€	osakaal	€	osakaal	€	osakaal	€	osakaal
Üldised politsemissektori teenused	223 243	9	243 448	9	174 975	7	199 071	7	268 386	8
Avalik kord ja algeolek	958	0	958	0	958	0	5 732	0	6 278	0
Majandus	184 193	8	248 035	10	248 542	10	324 343	11	315 778	9
Keskkonnakaitse	47 422	2	53 134	2	47 862	2	59 999	2	67 261	2
Elamu- ja kommunaalmajandus	63 848	3	69 040	3	79 418	3	96 931	3	177 454	5
Tervishoid	19 557	1	20 164	1	19 512	1	21 053	1	25 193	1
Vaba aeg, spordiklubi	243 248	10	281 253	11	295 052	12	321 395	11	360 541	10
Haridus	1 423 121	59	1 439 676	56	1 484 582	58	1 731 299	59	2 001 308	58
Sotsiaalne kaitse	217 236	9	215 866	8	204 855	8	190 861	6	234 233	7
Kulud kokku	2 422 826		2 571 574		2 555 756		2 950 684		3 456 432	

Luunja valla eelarve investeerimistegevuse maht aastatel 2010 - 2014 (eurodes)

Investeerimistegevus	2010	2011	2012	2013	2014
	täitmine	täitmine	täitmine	täitmine	eelarve
	€	€	€	€	€
Investeeringute kogusumma	607 416	100 216	236 845	335 417	861 037
sh saadud sihtfinantseeringute arvelt	498 511	92 700	131 052	0	394 069

Luunja valla finantseerimistegevus aastatel 2010 - 2014 (eurodes)

Finantseerimistegevus	2010	2011	2012	2013	2014
	täitmine	täitmine	täitmine	täitmine	eelarve
	€	€	€	€	€
Laenukohustuste täitmine	-8 564	-69 368	-111 726	-86 992	-53 474
Laenukohustuste võtmine	132 297	0	0	150 000	232 000

Luunja valla likviidsete varade muutus aastatel 2010 - 2014 (eurodes)

2010	2011	2012	2013	2014
-109 033	314 631	42 782	15 663	-416 671

20. TEGEVUSKAVA

20.1. Rahastatakse vallaelarvest

Jrk nr	Tegevus	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Luunja Lasteaia Midrimaa õueala laiendamine ja mänguväljaku uuendamine	X	X	X						
2.	Luunja Keskkooli õppesuundade väljatöötamine	X	X							
3.	Vallateede remont *	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.	Munitsipaaleluruumide remont	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.	Tänavavalgustuse uuendamine	X	X	X	X	X	X			
6.	Kodanikuühiskonna toetamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
7.	Omaalgatuslike projektikonkursside korraldamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
8.	Küla- ja teede- ning tänavaviitade paigaldamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
9.	Infostendide uuendamine		X	X						
10.	Valla esindusürituse korraldamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
11.	Bussiootepaviljonide paigaldamine, uuendamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
12.	Avaliku tualettruumi rajamine Luunja alevikku									
13.	Isetekkeliste (ebaseaduslike) prügiladustuskohtade likvideerimine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
14.	Teeäärte võsast puhastamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
15.	Valla veebilehe uuendamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
16.	Valda tutvustava trükise väljaandmine		X							
17.	Valdkondlike ja temaatiliste arengu- ja tegevuskavade koostamine * tähistatud tegevuste planeerimiseks ja prioritseerimiseks	X	X							
18.	Vallasisese transpordi laiendamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
19.	Lohkva Lasteaia laiendamine – 2 täiendava rühma loomine		X							

20.	Vallakeskuse hooneosa omandamine			X	X	X				
21.	Valla majandusalaste tegevuste koondamine ühe juriidilise isiku alla		X							
22.	Avalikuks kasutuseks vajalike maade väljaselgitamine ja omandamine		X	X	X	X	X	X	X	X
23.	Toetusmeetme rakendamine noortealgatauste toetamiseks		X	X	X	X	X	X	X	X
24.	Vararealiseerimiskeskuse kinnistu võõrandamine		X	X						
25.	Uue lasteaia ning multifunktsionaalse keskuse tarbeks kinnistu soetamine Lohkvas		X	X						
26.	Veevarustuse kvaliteedi parandamine Kavastus		X	X						
27.	Üldplaneeringu koostamine		X	X						

20.2. Rahastatakse eelkõige eelarvevälistest vahenditest vallapoolse kaasfinantseeringu abil, võimalusel vallaeelarvest

Jrk nr	Tegevus	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Raamatukogu jaoks ruumide soetamine		X	X	X	X	X	X		
2.	Noortekeskuse väljaehitamine Lohkvas				X	X	X	X		
3.	Luunja Lasteaia Midrimaa renoveerimine *				X	X	X			
4.	Luunja Keskkooli staadioni renoveerimine *	X	X	X						
5.	Luunja Keskkooli raamatukogu remont	X								
6.	Kavastu Algkool-Lasteaia sportimisvõimaluste parandamine	X	X	X						
7.	Kavastu Algkool-Lasteaia mänguväljaku uuendamine									
8.	Luunja sildumisrajatise ja ujumiskoha rajamine	X	X	X	X	X	X			
9.	Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse katuse rekonstrueerimise		X	X	X					
10.	Ühistranspordivõrgu korrastamine ja arendamine, eeskätt ühenduse osas Tartu linnaga	X	X	X						
11.	Alternatiivsete lastehoiuvõimaluste rakendamine (eralastehoid, toetused jm) - vajadusel	X	X	X	X	X	X	X	X	X

12.	Spordi- ja mänguväljakute rajamine küladesse ja tiheasustusega piirkondadesse *	X	X	X	X	X	X	X	X	X
13.	Matka- ja terviseradade rajamine	X	X	X	X					
14.	Vallale kuuluvate kasutuseta ehitistele rakenduse leidmine või nende lammutamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
15.	Luunja Keskkooli ruumide renoveerimine *	X	X	X	X	X	X	X	X	X
16.	Kavastu Algkool-lasteaia ruumide renoveerimine *	X	X	X	X					
17.	Luunja raamatukogu keldrikorruse ruumide remont ja kasutuselevõtt		X	X						
18.	Luunja mõisapargi ja alleede uuendamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
19.	Kavastu mõisapargi ja allee uuendamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
20.	Asulate ja külade välisilme uuendamine koostöös elanike ja ettevõtjatega	X	X	X	X	X	X	X	X	X
21.	Luunja roosiaia uuendamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
22.	Valla ajalooliste mälestusmärkide taastamine ja korrastamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
23.	Puuetega inimestele ja omastehooldajatele suunatud teenuste arendamine ja mitmekesistamine *	X	X	X	X	X	X	X	X	X
24.	Spordi ühisürituse algatamine ja läbiviimine koostöös Mäksa vallaga	X	X	X	X	X	X	X	X	X
25.	Luunja Keskkooli staadioni rekonstrueerimine		X	X	X					
26.	Kavastu parve rajatiste rekonstrueerimine		X	X	X					
27.	Munitsipaaleluruumide koondamine ühte asukohta		X	X	X	X				
28.	Munitsipaalelamu (nn Valga maja) rekonstrueerimine		X	X	X	X	X	X	X	X

20.3. Rahastatakse üksnes eelarveväliste vahendite saamisel, kaasfinantseeritakse vallaeelarvest

Jrk nr	Tegevus	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Luunja jõesadama ja puhkeala väljaehitamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2.	Kergliiklusteede rajamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
4.	Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni väljaehitamine ja renoveerimine asulates elanike arvuga üle 50 inimese	X	X	X	X	X	X	X	X	X
5.	MTÜ-de projektide kaasfinantseerimine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
6.	Luunja aleviku kütetrasside rekonstrueerimine		X	X	X	X				
7.	Tiheasustusega alade infrastruktuuride toetamise aluste väljatöötamine ja rakendamine		X	X	X	X	X	X	X	X
8.	Luunja ja Kavastu noortekeskuste kaasajastamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
9.	Hajaasustuse veeprogrammi rakendamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
10.	Endise Raadi lennuvälja Luunja vallas asuvale osale rakenduse leidmine (detailplaneering)		X	X	X					
11.	Emajõe-äärsete sildumiskohtade väljaehitamine	X	X	X	X	X	X	X	X	X
12.	Luunja aleviku põhjapoolse (ettevõtlus)piirkonna teede tolmuwabaks muutmine koostöös ettevõtjatega	X								
13.	Grillimisvõimalusega varjualuse rajamine noortele Luunjasse		X	X						
14.	Valgamaja tarbeks veevärgi- ja kanalisatsioonitorustiku väljaehitamine		X	X	X					
15.	Soojuse tee kergliiklustee pikendamine ja ühendamine Ihaste kergliiklusteedega			X	X	X	X	X		
16.	Kergliiklusteede rajamine Kabina-Vanamõisa ja Luunja- Kavastu tee äärde (koostöös Maanteeametiga)				X	X	X	X		
17.	Uue lasteaia ning multifunktsionaalse keskuse väljaehitamine Lohkvas					X	X	X		

18.	Mõisaaegse viinaköögi hoonele sobiva kasutuse leidmine		X	X	X	X	X			
19.	Mõisaaegsele aednikumajale sobiva kasutuse leidmine		X	X	X	X	X			
20.	Osalemine geopargi (omavalitsuste piirkondlik koostööprojekt) väljaarendamises		X	X	X	X	X	X	X	X
21.	Linnaliste piirkondade koostööprojektis osalemine		X	X	X	X	X	X	X	X
22.	Soojatootmisel alternatiivsete lahenduste rakendamine		X	X	X	X	X	X	X	X
23.	MTÜ-de ja erasektori toetamine vanade põllumajandushoonete lammutamiseks vahendite hankimisel ja tööde teostamisel		X	X	X	X	X	X	X	X
24.	Interneti lairibatühenduse taristu laiendamine		X	X	X	X	X	X	X	X

20.4. Rahastatakse vallaeelarve välistest vahenditest, ilma valla kaasfinantseeringuta

	Tegevus	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Luunja lasteaia Mõdrimaa, Luunja Kultuuri- ja Vabaajakeskuse ning Keskool hoonete soojustamine ja küttesüsteemide rekonstrueerimine		X	X	X	X	X			
2.	Luunja aleviku katlamaja rekonstrueerimine	X	X	X	X	X	X			
3.	Jalgpallikeskuse rajamine Luunjas (<i>FC Santos</i>)	X	X	X	X	X	X	X		
4.	Sise(jalgpalli)halli väljaehitamine Luunjas (<i>FC Santos</i>)		X	X						
5.	Jäähalli (jäähokikeskuse) rajamine		X	X						
6.	Hobu- ja vabaajakeskuse arendamine Luunja vallakeskuses	X	X	X	X					
7.	Hobunduskoolituskeskuse ja kliiniku väljaehitamine Luunja alevikus	X	X	X						
8.	Puhke- ja konverentsikeskuse rajamine Kavastu külas Unimudila kinnistul (<i>OÜ MVM Holding</i>)	X								
9.	Puhkeala väljaehitamine Sirgu külas (<i>Sirgu küla selts</i>)	X	X	X						
10.	Valgustuse ja tunneli rajamine Sirgu külas Luunja– Kavastu teel (<i>Saksa ratsatalu</i>)	X	X	X						
11.	Veesõidukite sildumiskoha rajamine Sava külas (<i>MTÜ Ööbik</i>)	X	X							
12.	Koolituskeskuse väljaehitamine Sava külas (<i>MTÜ Ööbik</i>)	X								
13.	Kavastu sadama ja vabaõhulava väljaehitamine, külalistemaja laiendamine (<i>AS Giga</i>)	X	X	X	X					
14.	Kabina puhkeala (teema)planeeringu algatamine koostöös omanikuga									

15.	Kavastu spordihoone projekteerimine ja ehitamine			X	X					
16.	Kavastusse veesõidukite tankla rajamine		X	X	X	X				
17.	Idaringtee ja teiste transiitteede ehitamises osalemine		X	X	X	X	X	X	X	X

Alates tegevuskava tabelist 20.2. on toodud tegevused, mida valdavalt rahastatakse vallaeelarve välistest vahenditest. Võimaliku vallapoolse kaasfinantseeringu ligikaudseks määraks on 15% kogumaksumuses

Lisa 1 Elanike arv

ASULA	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
KABINA KÜLA	135	163	165	184	205	203	223	230
KAKUMETSA KÜLA	93	119	141	147	158	165	172	177
KAVASTU KÜLA	320	320	317	319	315	301	274	272
KIKASTE KÜLA	53	56	57	55	57	62	67	66
KÕIVU KÜLA	31	34	33	35	32	36	37	37
LOHKVA KÜLA	747	765	808	925	1019	1087	1089	1099
LUUNJA ALEVIK	556	539	546	545	550	562	552	547
MURI KÜLA	50	51	56	57	56	56	55	60
PAJUKURMU KÜLA	27	29	28	28	30	30	27	27
PILKA KÜLA	151	158	161	162	154	163	171	170
POKSI KÜLA	16	18	18	18	19	19	20	20

PÕVVATU KÜLA	65	65	70	80	89	98	97	96
RÕÖMU KÜLA	56	68	81	91	94	99	103	101
SAVA KÜLA	35	38	40	44	42	44	47	49
SAVIKOJA KÜLA	43	49	51	51	51	53	54	58
SIRGU KÜLA	130	136	136	136	140	136	134	131
SIRGUMETSA KÜLA	70	70	70	70	68	67	68	69
SÄÄSEKÕRVA KÜLA	32	34	33	35	35	36	35	36
SÄÄSKÜLA KÜLA	28	29	33	34	33	37	40	39
VEIBRI KÜLA	200	254	337	417	477	504	540	559
VIIRA KÜLA	29	30	26	29	31	31	31	32
KOV täpsusega	20	22	21	17	18	32	63	61
KOKKU	2887	3047	3228	3479	3673	3821	3899	3936

Märkus: 2014 aasta
01.10 seisuga

